

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Unversiteti**

əlyazma hüququnda

Rzayev Şirməmməd Gümrah oğlu

**Axın üsulu ilə təşkil olunmuş tikinti obyektinin təqvim
planının fəhlələrin hərəkət qrafikinə görə
optimallaşdırılması.**

MAGİSTR DİSSERTASIYASI

TM.20.00.02- *Bina və qurğuların tikintisinin təşkili və
texnologiyası*

Elmi rəhbər: *Bayramov Rasim Qasım oğlu*
Texnika elmləri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

BAKI - 2017

MÜNDƏRİCAT

Giriş	3
Fəsil 1. Çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin tikintisinin təşəkilati- texnoloji məsələlərinin araşdırılması.	
1.1 Verilmiş “ Bakı şəhəri Yasamal rayonu ərazisində tikiləcək 11 mərtəbəli yaşayış evinin xarakteristikası.....	6
1.2 Çoxmərtəbəli yaşayış kompleksinin paralel- axın üsulunun strukturunun formallaşdırılması.....	10
1.3. Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin paralel axın üsulu ilə təşkilinin metodikası və onun optimallaşdırılması.....	13
1.4 Tikinti komplekslərinin optimallaşdırma alqoritmi.....	15
1.5. Çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin tikintisində fəhlələrin hərəkət qrafikinin optimallaşdırılmasının təşkilati- iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi.....	17
Fəsil 2. Çoxmərtəbəli yaşayış evinin işlərinin istehsalatı layihəsinin tərtibi və tədqiqi.	
2.1. 12 mərtəbəli yaşayış evinin tikinti quraşdırma işləri üzrə həcmələrin hesablanması.....	19
2.2. Tikinti quraşdırma işləri üzrə icra üsulunun seçilməsi.....	25
2.3. 12 mərtəbəli yaşayış evinin tikinti quraşdırma işləri üzrə əmək və maşın tutumlarının hesablanması.....	32
2.4. Yaşayış evinin işlərin davam etmə müddətinin və iştirakçıların sayının hesablanması	39
2.5. Şəbəkəli qrafikin cədvəl üsulu ilə hesablanması.....	47
Fəsil 3. Obyekt tikintisinin smeta dəyərinin və texniki iqtisadi göstəricilərinin təyini.	
3.1. Obyekt və yekun smeta dəyərinin təyini.....	51
3.2. Obyekt tikintisinin texniki iqtisadi göstəriciləri.....	55
Nəticə və təkliflər	63
Ədəbiyyat.....	65

GİRİŞ

Tədqiqatın aktualığı. Respublikamızda son illərdə həyata keçirilən sosial-iqtisadi proqramlar , özü ilə tikinti istehsalatında inkişafına təkan verir. Ölkəmizdə gənclərlə məcburi köçkün və qaçqınlarla , müharibə veteranları və hərbi qulluqçularla , əlillərlə bağlı mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində bir sıra proqramlar həyata keçirilir. Bu isə öz növbəsində tikinti istehsalatı ilə bağlı bir çox məsələlərin həllini aktual edir. Bazar münasibətləri şəraitində tikinti obyektlərinin vaxtından əvvəl və keyfiyyətlə tikilməsini təmin etmək tikinti istehsalatının təşkilinin ən vacib problemlərindəndir. Tikinti mürəkkəb, dinamik və xaotik xarakterə malik bir istehsalat sahəsidir. Onun resurslarının müəyyən edilməsi və onlar arasında dəqiq, uzlaşdırılmış qarşılıqlı əlaqələrin qurulması çox mürəkkəb və əmək tutumlu bir prosesdir. Respublikamızda bu məsələlərin elmi əsaslarla və müasir texnologiyaların tətbiqi ilə həlli bir problem olaraq hələdə qalmaqdadır. Bu problemin həllinə yönəldilmiş tikinti istehsalatının işçi qüvvəsinin, lazım olan maşın mexanizmlərin, zəruri mal və materialların, ayrılacaq investisiya dəyərinin operativ və dəqiq müəyyən edilməsi və bunlar arasındakı təşkilati-texnoloji əlaqələrə həsr olunmuş dissertasiya işi çox aktualdır. Bunların sırasında çoxmərtəbəli yaşayış evlərinin tədqiqi çox maraq kəsb edir. Ona görə də tikinti obyektlərində işçi qüvvəsindən səmərəli istifadə etməklə iqtisadi səmərə əldə edilməsinə xidmət edən tikintinin təşkili və idarə olunması məsələlərinin tədqiqi aktualdır.

Problemin öyrənilmə səviyyəsi. Tikinti istehsalatının təşkili və idarə edilməsi məsələlərinin tədqiqi konkret obyektlər üzrə demək olar çox az aparılır. Bu sahədə nəzəri dolğun materiallar və sayıtları müəlifləri olan A.K. Şereyber, İ.Q. Dikman , H.Q. Qalkin, A.Ə.Əliyev, T.P. Abdullayev, S.A. Fərzəliyev, R.K. Bayramov və başqaları tikinti istehsalatının təşkili və idarə edilməsinin tədqiqi məsələlərinin bu və ya digər cəhətlərini göstərmişlər.

Lakin qeyd olunan 12 mərtəbəli yaşayış evinin timsalında vahid sistem halında, konkret tikinti istehsalatı predmeti kimi tədqiqat aparılmışdır. Magistr dissesrtasiyasının predmeti məhz bu boşluğun doldurulmasına yönəldilmişdir. Bu

isə öz növbəsində tikinti obyektini kompleksinin səmərəli və əlverişli təşkili ilə yanaşı tikintinin resurslarından səmərəli istifadəyə, boşdayanmaların aradan qaldırılmasına xidmət edir.

Tədqiqatın məqsəd və vəzifəsi. Tədqiqat işinin əsas məqsədi axın üsulu ilə təşkil olunmuş tikinti obyektinin təqvim planında fəhlələrin hərəkət qrafikinə və bu problemin həlli yolunda tövsiyələrin verilməsidir. Həmçinin obyektin tikintisinin təşkilində və səmərəli idarə edilməsində pik resursların nizamlanmasına nail olmaqdır. Tədqiqat obyektini Bakı şəhərində tikiləcək 11 mərtəbəli 1 bloklu yaşayış evidir. Bunun üçün magistr dissertasiya işində qarşıya qoyulan məsələlər aşağıdakılardır.

- Verilmiş tikinti obyektinin xarakteristikasının öyrənilməsi;
- Çoxmərtəbəli yaşayış evinin paralel-axın üsulunun strukturunun formalaşdırılması;
- Verilmiş tikinti obyektinin işlərinin istehsalatı layihəsinin işlənməsi;
- Tikinti istehsalatının axının tələblərini nəzərə almaqla şəbəkə qrafikdə sərbəst fəhlə qüvvəsinin vaxt ehtiyatları hesabına optimallaşdırılması;
- Tikinti istehsalatının icra üsulunun və tikinti maşınlarının minimum xərclərinə görə seçilməsi;
- Tikinti kompleksinin texniki-iqşadi səmərəliliyinin təhlili.

Tədqiqat obyektini və predmetini. Tədqiqatın obyektini 11 mərtəbəli 1 bloklu yaşayış evi, predmetini isə fəhlələrin hərəkət qrafikinə optimallaşdırılmasıdır. Bu əsasən obyektin tikintisinin şəbəkəli qrafikində sərbəst fəhlə qüvvəsinin vaxt ehtiyatları hesabına tədqiqatdır.

Tədqiqatın elmi yeniliyi. Tədqiqat olunan Bakı şəhərində tikiləcək 11 mərtəbəli 1 bloklu yaşayış evinin təşkilinin tədqiqatı ilk dəfədir. Tədqiqat zamanı yeni metod və yanaşmalardan istifadə olunmuşdur. Dissertasiyanın elmi yeniliyi axın üsulu ilə təşkil olunmuş tikinti obyektinin kritik yolunun üzərindəki qeyri-kritik işlərin vaxt ehtiyatları hesabına resursların yerdəyişməsi yolu ilə təqvim planında fəhlələrin hərəkət qrafikinə pik sahələrin nizamlanması ilə optimallaşdırılmasına nail olmaqdır.

Bu zaman tikintinin təqvim planında fəhlələrin nizamlanmış səmərəli qrafikini əldə edilmişdir.

Tədqiqatın məlumat mənbələri. Tədqiqatın əsas məlumat mənbəyi 11 mərtəbəli 1 bloklu yaşayış evinin lahiyə smeta sənədləri müvafiq tikinti norma və qaydalarıdır.

Tədqiqatın təcrübi əhəmiyyəti. Tədqiq olunan tikinti obyektini nümunəsində başqa tikinti obyektlərində müvafəqiyyətlə istifadə oluna bilər.

Tədqiqatın nəticələrinin apropasiyası. Ümumilikdə dissertasiya işinin materiallarını kofedranın iclasında müzakirə edilərək bəyənilmiş və müdafiə üçün tövsiyyə edilmişdir.

Dissertasiya işinin strukturu və həcmi..

Dissertasiyanın əsas məzmunu-dissertasiya girişdən, 3 fəsildən, nəticə və təkliflərdən və istifadə olunmuş ədəbiyyatın siyahısından ibarətdir.

Giriş hissəsində respublikamıza tikinti istehsalatının təşkilinin mövcud vəziyyəti prosesin öyrənilmə dərəcəsi göstərilməklə mövzunun aktuallığı əsaslandırılmışdır.

I fəsildə:

Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin təqvim planlaşdırmada paralel-axın metodunun tədqiqi verilmişdir.

Burada çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin tikintisinin konstruktiv- memarlıq həllərinin ümumi xarakterizkəsi, çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin tikintisinin təşkilinin və planlaşdırılmasının müasir prinsipləri, çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin tikintisinin təqvim planlaşdırılmasının metod və kriteriyalarının tədbiqi kimi məsələlər öz həllini tapmışdır.

Həmçinin çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin təqvim planlaşdırılmasında paralel-axın metodunun tədqiqi məsələlərinə baxılmışdır.

Burada çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin paralel- axın üsulunun strukturunun formalaşdırılması, çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin paralel axın üsulu ilə təşkilinin metodikası və onun optimallaşdırılması, tikinti obyektlərinin

optimallaşdırma alqoritmi, çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin tikintisində fəhlələrin hərəkət qrafikinin optimallaşdırılmasının təşkilatı- iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi kimi məsələlərə baxılmışdır.

II fəsildə:

Bu fəsildə verilmiş çox mərtəbəli yaşayış binasının işlərinin istehsalatı layihəsinin (İİL) həllinə baxılmışdır. Bütün xüsusi tikinti quraşdırma işləri üzrə həcmələr, əmək tutumu, maşın tutumu, tələb olunan işçi qüvvəsi və onların müddətləri hesablanmışdır. Sonra obyekt tikintisinin şəbəkəli modeli tərtib edilmiş, hesablanmış və təqvimə bağlanmışdır. Şəbəkəli qrafik tədqiq edilərək fəhlə qüvvəsinə görə optimallaşdırılmışdır. Eyni zamanda tikinti istehsalatının səmərəli icra üsulu seçilməklə minimum xərclərə uyğun maşın və mexanizmlər seçilmişdir.

III fəsildə:

Bu fəsildə isə obyekt tikintisinə olan tələbatlar, smeta və yekun smeta hazırlanaraq, texniki- iqtisadi göstəricilər hesablanmışdır.

Dissertasiyada aparılan tədqiqatların nəticə “**Nəticələr və təkliflər**” başlığında öz əksini tapmışdır.

Beləliklə demək olar ki, dissertasiyanın əsas konsepsion istiqamətləri müəyyən edilmiş və əsaslandırılmışdır, yəni çox mərtəbəli yaşayış binasının tikintisinin təşkilinin optimal modeli müəyyənləşdirilmişdir, həmçinin tikintinin təqvim qrafikində fəhlələrin hərəkət qrafikinin optimallaşdırılması məsələsinə ətraflı baxılmış və müvafiq əyani nəzəri təkliflər və onların həlli yolları göstərilmişdi.

Dissertasiya işi 65 səhifə olmaqla əyani cizgi vərəqələrindən ibarətdir

Fəsil 1. Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin təqvim planlaşdırmada paralel-axın metodunun tətbiqi.

1.1. Verilmiş “ Bakı şəhəri Yasamal rayonu ərazisində tikiləcək 11 mərtəbəli yaşayış evinin xarakteristikası.

Mövcud dissertasiya işi Bakı şəhəri Yasamal rayonu ərazisində tikiləcək 11 mərtəbəli yaşayış evinin tikintisinin işlərinin istehsalatı layihəsini əhatə edir.

Binanın əsas xarakteristikaları aşağıdakılardır;

Tikintisi nəzərdə tutulan yaşayış evi 11 mərtəbəli yaşayış evi Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, xarici dairəvi avtomobil yolunun kənarında (Qanlı gölün şimal hissəsində) yerləşir.

Bu ərazilərdə orta illik temperatur 15°C təşkil edir. Çox vaxt ən soyuq aylarda havanın orta aylıq temperaturu $2.7-4.1^{\circ}\text{C}$ arasında dəyişir. Mütləq minimum temperatur 25°C -yə qədər azala bilər.

Yay aylarında isə havanın orta temperaturu $34.7-38.8^{\circ}\text{C}$ arasında təbəddüd edir. Mütləq maksimum temperatur 42°C -ə qədər yüksəlir.

Yağıntılarda orta çoxillik miqdarı Bakı şəhərində 540 mm təşkil edir. Yağıntı əsasən yağış şəklində düşür. Qar nadir hallarda yağır və torpaqda çox qalmır.

Havanın nisbi rütubəti yay aylarında 51-53%, qış aylarında isə 82-85%-ə çatır. Orta illik nisbi rütubəti 70-72% təşkil edir. Küləyin orta aylıq sürəti il ərzində 2.7-4.0 m/san arası müşahidə olunur. Tikinti işlərinin aparılması nəzərdə tutulan ərazilərdə suxurlar işlənmə çətinliyinə görə VRVQ (EPEP)1982-ci il toplusuna əsasən aşağıdakı qruplara aiddir:

Gilçələr-33^r

Qumçular-34°

Bir çalovlu ekskavatorun işləmə çətinliyinə görə bu qruplara

I gr-20%

III gr-80% təşkil edir.

Seysmik cəhətdən tikinti aparılan ərazi 8 bal gücü olan zəlzələ zonasına daxildir. Mühəndis–hidroloji axtarış zamanı layihə ərazisində qrunտ suyuna rast gəlinməmişdir.

İşçi layihə aşağıdakı texniki-iqtisadi göstəricilərlə xarakterizə olunur.

Tikintinin ümumi dəyəri müddəti- 8 ay

O cümlədən hazırlıq müddəti-1 ay

Tikintidə işləyənlərin ümumi sayı-61 nəfər

Tikinti obyeki üçün СНиП. 2.01.07-85-əsasən aşağıdakı yüklər qəbul olunmuşdur:

- qar örtüyü yükü I rayon üçün-0,6 kPa

- külək örtüyün yükü V rayon üçün -0,7 kPa

- СНиП II-7—81 və Azərbaycan Respublikasının ərazisində seysmikliyin artırılması haqqında Dövlət Tikinti və memarlıq Komitəsinin 1991-ci il HH-02/03-16/119 sayılı məktubuna və mühəndis-qeloji axtarış tədqiqatlarının nəticələrinə əsasən tikinti meydançasının seysmikliyi 8 bal qəbul olunmuşdur.

Memarlıq həlli: binalar 12 mərtəbəli olmaqla planda düzbucaqlı şəkildə işlənmişdir. Ölcüləri addımı və aşrımı 26.0 x 14.2m. ölçüdə olan dörbucaqdan ibarətdir.

Mərtəbənin hündürlüyü -3,3 m-dir

Binanın fasadları memarlıq həllində müasir tələblər çərçivəsində işlənərək tərtibatımda, milli elementlərdən istifadə edilmişdir.

-Bina bir blok həcmində həll olunmuşdur və 11 mərtəbəlidir.

Bloklarda hərəkət pilləkən vasitəsi ilə nəzərdə tutulub.

- Binanın konstruktiv həllində dəmirbeton monolit karkas tətbiq edilmişdir.

- Bunövrə və sütun çıxıntıları monolit beton;

-Sütun və rigellər monolit beton,

- mərtəbə arası örtüklər monolit tökmə dəmir beton,

- pilləkən marşı və meydancası tökmə dəmir beton,

- Binadaxili bütün taxta və metal məlumatları ilin astarlama üzrə 2 dəfə yağlı boya ilə rənglənməlidir.

- Divarların hörgüsü zamanı qapı və pəncərə boşluqlarının yamaclarına boşluğun hər tərəfindən 2 ədəddən az olmayaraq antiseptikləndirilmiş taxdan tıxac qoyulmuşdur.
- Qapı boşluqları qalınlığı 120 mm-dək olan arakəsmələrdə boşluğun hər tərəfindən 50-sm-dən az olmayaraq hörgüyə bağlamaqla 3 əd. 12AI armaturu yerləşdirilməlidir. divardakı qapı boşluqlarının üstündə qurulan atmalar DK hissəsində verilir.
- Divar və arakəsmələrin sütunlarla qovuşma yerlərində bərkidilməsi hündürlük boyu 60 sm-dən bir qoyulan metal torlar vasitəsilə yerinə yetirilir.
- Divarlar və arakəsmələr boşluqlu yüngül kərpicdəndir və “50” markalı sement-qum məhlulla hörülür.
- Santexnik birləşmələr və digər məqsədlər üçün mərtəbələrdə texniki şaxtalar verilib.
- Yeraltı hissəsi tikintisində sulfatdavamlı sementdən istifadə olunur.
- Binanın ətrafında eni 750 mm, qalınlığı 20 mm, qırmadaş əsas üzrə qalınlığı 100mm binadan mailliyi $i=0,03$ olmaqla asfalt səki düzəldilməlidir.
- Bünövrə və zirzəmi divarları qrunut sularından mühafizə etməkdən ötrü divarları çöldən soyuq bitum astarı üzrə qaynar bitumla iki dəfəyə hidroizolyasiya olunur, altdan isə beton döşənək qatında soyuq bitum astarı üzrə qaynar bitumla 2 qat izolyasiya verilir.
- Qazıntı işləri zamanı mühəndis xətləri aşkar olunarsa layihə aidiyyatı olan əlaqədar təşkilatlar xəbərdar olunmalıdır.
- Qazma işləri qurtardıqdan sonra çalanın qəbulunda sifarişçi, podratçı, və layihə təşkilatının nümayəndəsi iştirak etməlidir.

Dissertasiya işinin mövzusunda 12 mərtəbəli yaşayış evi üçün vacib olan mühəndis şəbəkələrinin tikintisi eləcə də abadlaşdırma və s. işlərinin yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulur

1.2. Çoxmərtəbəli yaşayış kompleksinin paralel- axın üsulunun strukturunun formalaşdırılması.

Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərində axının strukturunu formalaşdırarkən aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır :

- Axına daxil olan obyektlərin norma üzrə davam etmə müddətləri СНиР.04.03-8-ə əsasən müəyyən edilməlidir.

- Obyekt tikintisinin davam etmə müddətinin təyin edərkən ardıcılıq nəzərə alınmaqla özündə : hazırlıq işlərini , yeraltı işlərini ,karkasın quraşdırılması , mühəndisi sistemlər , tamamlama işləri , xarici tamamlama , abadlıq işlərini əhatə etməlidir.

- Texnoloji ardıcılıq nəzərə alınmaqla ümumi işlərin istehsal topologiyası işlənəməlidir.

- Obyektlərin əmək tutumu , smetası və ixtisaslaşmış axınları müəyyən edilməlidir.

- Hər bir obyekt axını üçün orta resurs strukturu müəyyən edilməlidir.

Tikinti başlanana qədər bütün hazırlıq işləri tamamlanmalıdır , hər bir tikinti obyektini üçün tikinti müddəti müəyyən edildikdən sonra bir tərəfdən tikintiyə başlamaq olar.

Ümumi tikinti axınının ritm , paralel axınların sayı və intensivliyi tikiləcək obyektlərin normativ davam etmə müddətlərində və bütövlükdə tikiləcək çoxmərtəbəli tikinti kompleksinə əsasən müəyyən edilir.

Obyekt axınının strukturu ilk növbədə əraziyə daxil olan obyektlərin normativ müddətindən sonra isə onların tikintiyə qoşulma ardıcılığından asılı olaraq formalaşır.

Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin təqvim planlaşmasının həyata keçirmək üçün ayrı-ayrılıqda tikiləcək obyektlərin tikinti quraşdırma işlərinin həcmi və smeta dəyərinin olması vacibdir. Bunu iriləşdirilmiş qiymətlərlə və mövcud olan normativlər əsasında da formalaşdırmaq olar.

Yerinə yetirilən işlərin əmək tutumunu müəyyən etmək üçün aşağıdakı göstəricilərdən istifadə olunur.

- Tikintinin 1m^2 smeta dəyərinə
- Tikintidə 1 nəfərə düşən əmək məhsuldarlığı
- Tikintidəki orta fəhlələrin sayı

Obyekt axınının ilkin materialları matris şəklində əmək tutumu və işlərin növü və ardıcılığıdır.

Abadlıq və yaşıllaşdırma işləri tikintinin tamamlanması ilə üst-üstə düşmək şərti ilə ayrıca obyekt axını şəklində təqvimə qoşulur.

1.3 Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin paralel axın üsulu ilə təşkilinin metodikası və onun optimallaşdırılması.

Adətən praktikada çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin tikintisində bir neçə briqada işləyir. Lakin paralel-axın o zaman təşkil etmək olur ki, tikinti işlərini bir neçə ixtisaslaşmış briqadalar yerinə yetirir. Paralel axınının təşkilində məqsəd tikiləcək tikinti obyektlərinin müddətinin qısaltılmasıdır.

Paralel –axınının hesablanması xüsusi axınların hesabatına əsaslanır və bəzi əlavələr etməklə.

Resurslar daxil edilmiş fasiləsiz axını aşağıdakı kimi hesablaya bilərik.

$$T_{i-j}^P = \sum_{q=1}^i t_{q(j-1)} - \sum_{q=1}^{i-1} t_{qj} \quad (2.1)$$

Burada T_{i-j}^P - inkişaf mərhələsidir.

j - işinin i - cəbhəsində

$t_{q(j-1)}$ – işin davam etmə müddəti, hansı ki, xüsusi (q) cəbhəsində ($j-1$) özündən əvvəlki işdir.

i - İş cəbhəsinin nömrəsidir.

Axının müddəti (T) ikinci və sonuncular olmaqla axırını işdə daxil olmaqla işlərin cəminə bərabərdir.

$$T = \sum_{j=2}^n T_j^p + \sum_{i=1}^m t_{ni} \quad (2.2)$$

Burada T_j^p - j - işinin inkişaf mərhələsinin davam etmə müddətidir.

t_{ni} - i -xüsusi cəbhədə, axırını (n) işinin davam etmə müddətidir.

Π - iş cəbhəsinin sayı

m - iş növünün sayıdır.

Azmərtəbəli tikinti komplekslərinin fasiləsiz paralel axınla təşkilinin hesabı qeyd olunan metodla əsasən aparılır.

Lakin iş cəbhəsinin fasiləsiz işlə təmin etməklə axın aşağıdakı kimi hesablanır.

$$T = \sum_{i=2}^n T_i^p + \sum_{j=1}^m t_{jm} \quad (2.3)$$

Bu ifadə ilə tikinti müddətinin hesablanması o zaman istifadə olunur ki, təqvim qrafiki tikintini vaxtında istifadəyə verilməsində bəzi çətinliklər meydana gəlir.

Ümumilikdə bu axınların müddəti kritik işlərin cəmi şəklində tapılır.

$$T = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n t_{i-j}^p \quad (2.4)$$

Burada T_i^p - i eyni adlı işlərinin tez başlama və gec başlamaq vaxtlarının kritik işlərinin müddətidir.

n - iş növlərinin sayı

m - iş cəbhəsinin sayıdır.

Axının kritik yolundan istifadə metodundan planlaşdırılmış vaxtda gecikmələr əmələ gəldikdə istifadə oluna bilər.

Çoxmərtəbəli yaşayış obyektlərinin tikintisinin paralel axın üsulu ilə formalaşmasının blok sxemi aşağıdakı kimidir.

I addım

1. Tikinti obyektinə daxil olan xüsusi işlərə böiünməsi
2. Hər bir xüsusi işlərin iş həcminin müəyyən edilməsi
3. İşlərin davam etmə müddətlərinin və iştirakçılarının müəyyən edilməsi

II addım

1. Çoxmərtəbəli yaşayış evinin tikintiyə qoşulma ardıcılığının mümkün variantlarının müəyyən edilməsi

III addım

1. Müəyyən ardıcılıqla tikintiyə qoşulan işlərin müəyyən edilməsi

IV addım

1. Tikinti obyektlərinin işlərinin ən səmərəli ardıcılıqla qoşulma variantının seçilməsi

V addım

1. İlk seçilmiş variantla , optimal variantın müqayisə edilməsi

VI addım

1. Obyekt tikintisinin işləri üçün paralel axın üsulunun formalaşdırılması

VII addım

1. Formalaşdırılmış variantın hesablanması və direktiv müddətlə müqayisə olunması

$$\max_{\text{qurt}} T_{\text{pst}} \leq T_{\text{k}}^{\text{dirak}}$$

$T_{\text{ist}}^{\text{qurt}}$ – axırını işin qurtarma müddəti
 T_{dir} – direktiv müddətidir.

IX addım

1. Resursların yerdəyişməsi yolu ilə pik sahələrin nizamlanması

X addım

1. Nizamlanmış fəhlələrin hərəkət qrafikinin analizi

XI addım

1. Çoxmərtəbəli tikinti kompleksinin tədqiqindəki alınmış iqtisadi səmərənin hesablanması

XII addım

1. Əldə olunmuş nəticələrin tikinti obyektlərinə tətbiqi

Müasir kompyuter texnologiyaları imkan verir ki , yuxarıda qeyd olunan metodlardan tikinti istehsalatının axın üsulu ilə təşkilində geniş istifadə olunsun.

1.4 Tikinti komplekslərinin optimallaşdırma alqoritmi.

Tikinti axınlarının optimallaşdırılması bir çox ədəbiyyatlarda və mənbələrdə öz əksini tapmışdır və bir çox tədqiqatçılar tərəfindən istifadə olunmuşdur. Şəbəkəli qrafik hesablandıqdan sonra onun əlverişliliyini müəyyən etmək üçün təhlil edilir. Şəbəkəli qrafik işin seçilmiş icra üsullarının nəticələrini, iş cəbhəsindən istifadə

olunmasını və müxtəlif işlərin qarşılıqlı əlaqələrini özündə əks etdirdiyindən təhlilin nəticəsində qəbul olunmuş həllərin əlverişliliyi və ya hesablanmış parametrləri verilmiş məhdudluqlara uyğunluğu yoxlanılır. Əgər hesablanmış parametrləri verilmiş məhdudluğa uyğun olmasa, yəni kritik yolun müddəti normativ və ya direktiv müddətdən çox olsa və ya tələb olunan vəsaitin miqdarı imkandan fərqlənsə, şəbəkəli qrafikdə düzəliş aparılmalıdır.

Hesablanmış parametrlərin təhlili nəticəsində şəbəkəli qrafiki yaxşılaşdırmaq məqsədilə düzəlişin aparılmasına şəbəkəli qrafikin optimallaşdırılması deyilir. Şəbəkəli qrafik , vaxt, vəsait və dəyər meyarlarına görə optimallaşdırılır. Hələlik şəbəkəli qrafikin bir neçə meyarla görə eyni zamanda optimallaşdırmağın bəyənilmiş metodikası yoxdur. Bu məsələ elmi işlənmə mərhələsindədir, həll olunduqdan sonra şəbəkəli qrafikin optimallaşdırılması üçün real şərait yaradacaqdır. İndiki zamanda şəbəkəli qrafik əvvəlcə vaxt, sonra vəsait, daha sonra isə “vaxt-dəyər” meyarına görə optimallaşdırılır.

Kritik yolun müddəti normativ (СНПП1-04-03-85) və ya direktiv müddətdən böyük olsa, şəbəkəli qrafik “vaxt” meyarına görə optimallaşdırılır. Bundan məqsəd kritik və kritikəli yolların müddətlərini artıq fərq qədər qısaltmaqla obyektin müəyyən olunmuş müddətdə (normativ və ya direktiv) işə salınmasını təyin etməkdir. Kritik yolun müddətini qısaltmaq üçün aşağıdakı təşkilatı, texnoloji və layihə tədbirləri həyata keçirilməlidir;

-kritik olmayan işlərin vaxt ehtiyatlarının imkanı verdiyi qədər müddətini artırmaqla, azad olunmuş vəsait (fəhlə qüvvəsi və ya texnika) hesabına kritik işlərin müddətini qısaltmaqla.

- Kritik yol üzərindəki bir və ya bir neçə işin müddətini əlavə vəsait (paralel briqadalar) cəlb etməklə qısaltmaq;

- İşlərin texnoloji ardıcılığını və qarşılıqlı əlaqələrini dəyişməklə şəbəkəli qrafikin topologiyasını yenidən qurmaq;

- kritik yol üzərindəki bir və ya bir neçə işin icrasını iki-üç növbədə təşkil etmək;

- kritik yol üzərindəki işlərin icrasını imkan daxilində axın üsulu ilə təşkil etməli;

-layihə həllərini dəyişdirmək, məsələn, monolit dəmirbeton konstruksiyasını imkan daxilində yığma konstruksiya ilə əvəz etmək və ya yığma konstruksiyaların zavod hazırlıq səviyyəsini yüksəltmək;

Yuxarıdakı tədbirlərin bir və ya bir neçəsinin tətbiqi nəticəsində şəbəkəli qrafikdə işlərin müddəti dəyişəcək-kritik olmayan işlərin müddəti uzanacaq, kritik işlərin müddəti qısalacaq. Şəbəkəli qrafiki yenidən hesablamaqla kritik yolun müddəti təyin edilir. Bu əməliyyat gözlənilən nəticə alınana qədər təkrar edilməlidir.

Şəbəkəli qrafikdə yuxarıda aparılan düzəliş vəsaitin mövcud miqdarına və onun tikinti dövründə paylanmasını nəzərə almadığından çox vaxt lazımı nəticəni vermir. Odur ki, şəbəkəli qrafiki vəsaitə (fəhlə qüvvəsi, texnika, tikinti materialları və s) görə də optimallaşdırma tələb olunur. Vəsaitə görə optimallaşdırmanı fəhlə qüvvəsinin hərəkət qrafikinə optimallaşdırılmasında göstərək. Şəbəkəli qrafik təqvimə bağlandıqda sonra fəhlələrin hərəkət qrafiki qurulur. Hərəkət qrafikinə qeyri bərabərlik əmsalı 0,5-ə bərabər və ya ondan kiçik olsa optimallaşdırılır. Optimallaşdırmanı fəhlə qüvvəsinin verilmiş miqdarına görə də aparmaq olar. Bunu kritik yol üzərində olan işlərin vaxt ehtiyatları hesabına aparmaq olar. Bu imkan verir ki, həmin işlərin müddəti vaxt ehtiyatları hesabına artırılınsın və müvafiq olaraq icraçıların miqdarı azaldılsın, beləliklə, fəhlələrin vaxt üzrə bərabər paylanması təmin edilsin. Bəzi işlərin başlanma vaxtını xüsusi vaxt ehtiyatı daxilində geri çəkməklə fəhlələrin hərəkət qrafikində düzəliş aparmaq olar. Təqvimə bağlanmış şəbəkəli qrafik fəhlələrin hərəkət qrafikinə görə optimallaşdırdıqdan sonra göstərilməlidir.

Bunlar əsasən aşağıda qeyd olunan qaydalarla həyata keçirilir :

1.İxtisaslaşmış axınların vaxt və məkanda əlaqələndirilməsi yenidən aparılmalıdır. Bu vaxt çalışmaq lazımdır ki , texnologiyə və təşkilatı imkan daxilində çox ixtisaslaşmış axınlar paralel aparılınsın , beləliklə qrafikin sıxlıq göstəricisi artsın , nəticədə axının müddəti qısalınsın.

2. Yuxarıdakı əməliyyatla obyekt axının müddəti azalmasa , onda axının müddətində əsas rol oynayan ixtisaslaşmış axın yenidən layihələndirilməlidir. Normativ və direktiv müddətə görə tutaqların sayı yenidən təyin edilməlidir , axının intensivliyi artırılması , nəticədə axının ritmi və addımı azaldılmalıdır.

Bundan sonra ixtisaslaşmış axınları vaxtda və məkanda əlaqələndirməklə obyekt axının tsikloqramması qurulub müddəti təyin edilməlidir.

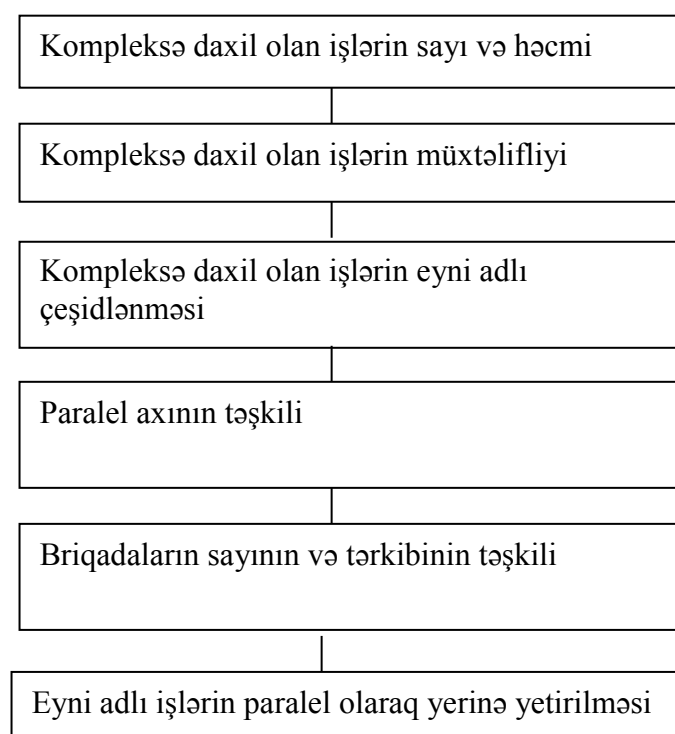
Paralel axınlarının hesablanması metodikası xüsusi axınların hesablanması metodikasına əsasən formalaşır. Bu metodla aparılan hesablamalar eyni zamanda briqadaların sayını , onların tərkibini , işləmə ardıcılığını və hərəkət qrafikini müəyyən edir.

Paralel axının tətbiqi kimi tikintinin təşkili tikinti komplekslərinin müddətinin qısaltılmasına və onun optimallaşdırılmasına gətirib çıxarır.

Bununla optimallaşdırma məhdudlaşdırılmır , praktika iş cəbhələrinin dəyişdirilməsi ilə aparılan kompleks tikintisinin təşkili də dəyişikliklərə gətirib çıxarır.

Bu metodunda aktiv olması tikintinin paralel axın üsulu ilə təşkilini daim gündəlikdə saxlayır.

.Paralel axın üsulu ilə təşkil olunan işlərdə briqadaların sayı və miqdarı xüsusi aktlarda olduğu kimi həyata keçirilir. Paralel axının təşkilinin metodikası və prinsipləri aşağıdakı blok sxemə əsasən təşkil olunur.

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki , çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin paralel axınlarının hesabatının aparılması kritik işlərin mövcud olduğu yerlərdə aparılması daha məqsədə uyğundur.

Yuxarıda qeyd olunanlar əsas verir ki , çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin tikintisinin paralel axın üsulu ilə təşkilinin , hesabatının və optimallaşdırılmasının müxtəlif variantları və metodları mümkündür. Bunlar əsası aşağıdakılardır :

- 1.Hesabat üçün matrisa hər bir iş həcminə və smeta dəyərinə görə daxil etməklə :
- 2.Matrisa istehsalat norması əsasında müəyyən edilmiş əmək tutumları daxil edilməklə
3. Fəhlələrin (briqadanın) orta sayı və miqdarı müəyyən edilir , hər bir iş cəbhəsi üçün işlərin müddəti müəyyən edilir.
- 4 Çoxmərtəbəli yaşayış evinə daxil olan işlərin icra ardıcılığı müəyyən edilir.
- 5 Müxtəlif variantlarla tikinti axınları hesablanır , müqayisə edilir və onlardan ən optimalı qəbul edilir.

Qeyd olunan addımlar atılan zaman nəzərə almaq lazımdır ki , fasiləsiz iş rejimini təşkil edən zaman hesabat kritik olan işlər üzrə aparılmaqla , tədricən onların bu kritik vəziyyətdən çıxmaqla davam etmək lazımdır. Kritik yol üzrə hesablanan paralel axınlar qurtardıqdan sonra resursları fasiləsiz istifadə olunan axınlar hesablanır. Resursları fasiləsiz istifadə olunan paralel axınların hesabatı zamanı vaxtın uzanan hissələrində proseslərə əlavə briqadalar daxil etməklə (hansıki gec daxil olan briqadaları) hesabatların aparılması səmərəli hesab edilir.

Resurslardan fasiləsiz istifadəsinin qiymətləndirilməsi zamanı əvvəlki istifadə olunmuş briqadanın işinin fasiləsizliyi , işin başlanına vaxtının dəyişməsi və işləri briqadalar axınının texnoloji ardıcılıqlarının düzgün yerinə yetirilməsi ilə həyata keçirilir.

1.5 Çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərinin tikintisində fəhlələrin hərəkət qrafikinə optimallaşdırılmasının təşkilatı- iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi.

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, şəbəkəli qrafikin (təqvim planının) optimallaşdırılması tikinti meydançasının sahəsinin azaldılmasına və müvəqqəti bina və qurğuların sahəsinin azaldılmasına xidmət edir. Lakin biz bu konkret halda fəhlələrin sayının azaldılmasına xidmət edən optimallaşmaya baxacağıq. Bu zaman görünür ki, tikinti istehsalatının aparılmasında müxtəlif intensivlikli və müxtəlif profilli işlər müşahidə olunur. Bunun üçün alqoritmlər seçilən zaman çox yüksək yüklənmiş zonaların azaldılmasına nail olmaq lazımdır.

Tikintinin təşkili layihəsi çərçivəsində təqvim planının layihələndirilməsi və fəhlələrin hərəkət qrafikinə nizamlanması evrist alqoritmi vasitəsi ilə həyata keçirilir. Bu zaman qısa müddətdə çoxlu sayda variantlar işlənir və onlardan ən optimalı seçilərək qəbul edilir.

Çoxmərtəbəli yaşayış komplekslərində tikintinin təşkili tərkibində nizamlanması aşağıdakı addımlarla həyata keçirilir.

1-ci addım : Resursların pik vəziyyətinin standart variantı işlənir.

2-ci addım : 1-ci addımda alınmış nəticələri standart qaydalarla nizamlanmasının həyata keçirmək.

3-cü addım : Tikinti işlərinin pik resurslarını müəyyən etmək.

4-cü addım : Pik resursların nizamlanmasının müvafiq formullarla həyata keçirmək.

Aparılan tədqiqatların və axtarışların nəticəsi olaraq qeyd etmək olarki, pik resursların nizamlanması sahənin azaldılmasına və bundan irəli gələn iqtisadi səmərədir.

Resursların qısaltılması isə aşağıdakı kimi hesablanır.

$$R = R_{baş} - R_{opt}$$

$R_{baş}$ – pik resursun başlanğıc vəziyyəti (miqdarı)

R_{opt} – pik resursun optimallaşmış vəziyyəti (miqdarı) əlbəttəki resursların sayının azalması nəticəsində iqtisadi səmərə əldə olunur.

1-ci fəslin nəticələri

1. Tikintinin təşkili layihəsinin həllində təqvim planı üçün lazım olan ilkin materialların detallaşdırılması üçün $1m^2$ yaşayış sahəsinə düşən normativ əmək tutumu ixtisaslaşmış işlər arasında orta göstəriciyə görə paylanmalıdır.
2. Çoxmərtəbəli yaşayış evi tikintisinin səmərəli modulunu düzəltmək üçün hər bir iş üçün bütövlükdə obyekt üçün müddətlər təyin edilməli və pik resursların nizamlanması həyata keçirilməlidir. Müəyyən edilmişdir ki, bu məsələnin həlli üçün paralel- axın metodundan istifadə olunmalıdır.
3. Çoxmərtəbəli yaşayış obyektinin tikintisi üçün paralel axın üsulu ilə aparılmasının metodikası və alqoritması işlənmişdir. Bu zaman pik resursların optimallaşdırılması nə kritik yolun qısaldılmasına nail olunur.
4. Çoxmərtəbəli yaşayış obyektinin tikintisində fəhlələrin hərəkət qrafikinə optimallaşdırılmasının təşkilatı-iqtisadi səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi üçün təkliflər verilmişdir.

Fəsil 2. Çoxmərtəbəli yaşayış evinin işlərinin istehsalatı layihəsinin tərtibi və tədqiqi.

2.1. 12 mərtəbəli yaşayış evinin tikinti quraşdırma işləri üzrə həcmələrin hesablanması.

№-si	Tikinti işlərinin adları	ölçü vahidləri	işin həcmi	o cümlədən 1 tutaqda		
				yer altı	yer üstü	dam işləri
1	2	3	5	6	7	8
1	Buldozerlə tikinti aparılacaq ərazisinin hamarlanması	m ²	871	435,5	-	-
2	Xəndəyin tutumu 0,75 m ³ olan ekskavatorla qazılması		2510	1255	-	-
	I növ qurunt,	m ²	880	395		
	II növ qurunt,	m ³	1020	395		
	III növ qurunt,	m ³	610	195		
3	Qruntun əllə qazılması		154	77	-	-
	I növ qurunt,	m ³	46			
	II növ qurunt,	m ³	54			
	III növ qurunt,		54			
4	Bünövrə altı qalınlığı $\delta=20$ mm olan çınqıl əsasın verilməsi	m ³	108,7	54,35		
5	Bünövrə altı qalınlığı $\delta=45$ mm olan sement-qum əsasın verilməsi	m ²	515	54,35	-	-
6	Monolit beton bünövrənin düzəldilməsi					
7	a) taxta qəliblərinin düzəldilməsi	m ²	264	132	-	-
8	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	31,25	15,625	-	-
9	c) bünövrənin monolit betonlanması	m ³	648,2	324,1	-	-
10	d) taxta qəliblərin sökülməsi	m ²	264	132	-	-
11	Monolit beton sütunların çıxıntıların düzəldilməsi					

12	a) taxta qəliblərinin düzəldilməsi	m ²	150,2	75,1	–	–
13	b) armatur karkasin düzəldilməsi	tn	6,1	3,05	–	–
14	c) sütun çıxıntılarının monolit betonlanması	m ³	32,17	16,085	–	–
15	d) taxta qəliblərin sökülməsi	m ²	150,2	75,1	–	–
16	Monolit dəmir –beton divarın düzəldilməsi					
17	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	360	180		
18	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	7,3	3,65		
19	c) rigellərin monolit betonlanması	m ³	48,34	24,17		
20	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	360	180		
21	Bünövrənin 2 qat şüşə ruberoidlə hidroizolyasiya olunması, həmçinin 2 qat şaquli izolyasiya olunması.	m ²	902,65	451,325	-	-
22	Əks qrunnun 20 m məsafədən buldozerlə doldurulması	m ³	601	300,5	-	-
23	yenə əllə doldurulması	m ³	154	77	-	-
24	Pnevmatik üsulla qrunnun sıxlaşdırılması	m ³	1387	693,5	-	-
25	Əhəng daşından mühafizə zirzəmi divarların hörülməsi	m ³	48,24	24,12	-	-
26	30 mm qalınlığında sement-qum qatından zirzəmi döşəməsinin düzəldilməsi	m ²	346	173		
27	Zirzəmidə divar və tavanın əhənglə ağardılması	m ²	926	463		
28	Monolit dəmir –beton sütunların düzəldilməsi					
29	a) taxta qəliblərin düzəldilməsi	m ²	1747,2	-	72,8	-

30	b) armatur karkasin düzəldilməsi	tn	56,28	-	2,3	-
31	c) sütunların monolit betonlanması	m ³	393,4	-	16,4	-
32	d) taxta qəlibinin sökülməsi	m ²	1747,2	-	72,8	-
33	Monolit dəmir –beton rigellərin düzəldilməsi					
34	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	2908,3	-	121,2	
35	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	95,97	-	4,0	-
36	c) rigellərin monolit betonlanması	m ³	557,55	-	23,2	-
37	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	2908,3	-	121,2	-
38	Monolit dəmir –beton divarın düzəldilməsi					
39	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	2245		93,5	
40	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	60,85		2,5	
41	c) rigellərin monolit betonlanması	m ³	395,2		16,5	
42	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	2245		93,5	
43	Monolit dəmir –beton örtük tavaların düzəldilməsi					-
44	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	4430	-	184,6	-
45	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	99,2	-	4,1	-
46	c) örtük tavaların monolit beton-ı	m ³	591,6	-	24,7	-
47	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	4430	-	184,6	-
48	Monolit dəmir –beton pilləkən maşın və meydançasının düzəldilməsi					
49	a) taxta qəliblərin düzəldilməsi	m ²	388	-	16,2	-
50	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	6,2	-	0,3	-

51	c) pilləkən elementlərinin monolit betonlanması	m ³	34,74	-	1,4	-
52	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	388	-	16,2	-
53	Metal pilləkən məhəcərinin quraşdırılması.	m	90		3,8	
54	Xarici divarların kərpicdən hörülməsi, qalınlığı 40 sm	m ³	645,53	-	26,9	-
55	Daxili divarın kərpicdən hörülməsi, δ=40 sm	m ³	255,36	-	10,6	-
56	Yenə qal. 10 sm olan arakəsmələrin kərpicdən hörülməsi	m ³	39,2	-	1,6	-
57	Divarların və arakəsmələrin düyünlərinin betonlanması	m ³	17,3	-	0,7	-
58	Yenə məhəclərin kərpiclə hörülməsi	m ³	143,4	-	6,0	-
59	Hörgülərin armaturlanması	tn	5,1	-	0,2	-
60	Dam örtüyündə düzləndirici sement-qum δ=35mm qatın çəkilməsi	m ²	348	-	-	174
61	Yenə səs və istilik keramzit izolə δ=250 mm qatının düzəldilməsi	m ³	55,7	-	-	27,85
62	Dam örtüyünün 2 qat primer mastika ilə izolyasiya edilməsi	m ²	348	-	-	174
63	2 qat sintofleks materiallardan dam örtüyünün düzəldilməsi.	m ²	348			174
64	Damda metal məhəccərin və nərdivanın düzəldilməsi	tn	0,4		-	0,2
65	Pvc və aluminium pəncərənin yerinə qoyulması	m ²	898		74,8	
66	Plastik pəncərənin yerinə qoyulması	m ²	508,8	-	42,4	-
67	Taxta qapıların yerinə qoyulması	m ²	362,9	-	30,2	-
68	Metal qapıların yerinə qoyulması	tn	8,15		0,7	

69	Pəncərələrinin 2 qat şüşələnməsi	m ²	931		77,6	
70	Döşəmə altı sement-qum düzləndirici qatın çəkilməsi	m ²	504	-	42,0	-
71	Döşəmənin 2 qat izolyasiya olunması	m ²	504		42,0	
72	20 mm sement-qum qatın çəkilməsi	m ²	504		42,0	
73	Keramik tavalardan döşəmənin düzəldilməsi	m ²	504	-	42,0	-
74	Yenə mərmər tavalardan döşəmənin düzəldilməsi	m ²	424		35,3	
75	Laminat döşəmə üçün səs və istilik izole qatının düzəldilməsi	m ²	2996		249,7	
76	Laminat döşəmə üçün taxta laqaların düzəldilməsi	m ²	2996	-	249,7	-
77	Laminat döşəmə üçün 12 mm qalınlıqlı diklərin düzəldilməsi	m ²	2996		249,7	
78	Laminat döşəmənin düzəldilməsi	m ²	2996	-	249,7	-
79	Mühən-tex kommunikasiyaların quraşdırılması.	-	-	-	-	-
80	Daxili və xarici divarların sement məhlulu ilə suvaq olunması	m ²	13214		1101,2	-
81	Yenə qapı və pəncərə yanlarının sement məhlulu ilə suvaq olunması	m ²	350	-	29,2	-
82	Lambir asma tavanın düzəldilməsi	m ²	237		19,8	
83	Sanitar qovuşaqlara kafelin qoyulması	m ²	1890	-	157,5	-
84	Səthlərinin şpaklyovka ilə hamarlanması	m ²	7190	-	599,2	-
85	Səthlərin keyfiyyətli sulu emulsiya ilə rənglənməsi.	m ²	7190	-	599,2	-
86	Yenə səthlərin divar kağızı ilə üzlənməsi.	m ²	7907		658,9	

87	Yenə səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	m ²	186	-	15,5	-
88	Xarici divarın və pəncərə yanlarının sement məhlulu ilə suvaq olunması.	m ²	6212		517,7	
89	Xarici divarların fasad boyası ilə rənglənməsi	m ²	6212	-	517,7	-
90	Metal səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	m ²	44,2	-	3,7	-
91	Nəzərdə tutulmamış sair işlərin yerinə yetirilməsi 2-3% əsas işlərdən	a.g				
92	Bina ətrafı abadlıq işlərinin (asfalt- beton mailliyin) düzəldilməsi .	m ²	250	-	125	-

2.2. Tikinti quraşdırma işləri üzrə icra üsulunun seçilməsi.

Quraşdırıcı kranın seçilməsi.

Lahiyələndirilən binanın xarakteristikasından asılı olaraq boylu və ya tırtıllı kran seçilir. Lahiyələndirilən mövcud bina 11 mərtəbəli yaşayış binası olduğundan lazım olan kranın seçilməsi məsələsinə baxaq. Quraşdırıcı kran əsasən aşağıdakı texniki parametrlərinə görə seçilir. Özü hərəkət edən qollu kranlar üçün tələb olunan işçi parametrlər aşağıdakılardır:

- Qarmağın (qolun) tələb olunan maksimum qalxma hündürlüyü $H_{qarm}^{təl}$
- Qolun uzunluğu $L_{qol}^{təl}$
- Qarmağın (qolun) tələb olunan maksimum acılışı $\alpha_{qarm}^{təl}$
- Kranın tələb olunan yük götürmə qabiliyyəti $G_{kr}^{təl}$
- Kranın yük (aşma) momenti $M_{qarm}^{təl}$

- Kranın yük götürmə qabiliyyətindən istifadə əmsalları $K_i^{(1)}$; $K_I^{(2)}$
Kranın tələb olunan işçi parametrləri aşağıdakı düsturlarla hesablanır.

1) Qarmanın tələb olunan maksimum qalxma hündürlüyü

$$H_{qarm}^{tzi} = h_o + h_{jh} + h_{el} + h_{il}$$

Burada :

h_o – kranın durduğu səviyyədən sonuncu quraşdırılacaq elementin oturacaq nöqtəsinə qədər olan hündürlük olub,

$$h_o = 35.7 \text{ m}$$

h_{jh} – həmin nöqtədən sonuncu quraşdırılacaq elementin alt hissəsinə qədər olan ehtiyat hündürlükdür. (0,5-1.0)m

$$h_{jh} = 1,0 \text{ m qəbul edək}$$

h_{el} – sonuncu quraşdırılacaq elementin hündürlüyü olub

$$h_{el} = 0.8 \text{ m}$$

h_{il} – həmin elementi quraşdırmaq üçün ilmək vasitəsinin hündürlüyüdür.

$$h_{il} = 2,0 \text{ olduğundan}$$

Onda qarmanın tələb olunan maksimum qalxma hündürlüyü

$$H_{qarm}^{tzi} = 35.7 + 1,0 + 0.8 + 2,0 = 39,5 \text{ m}$$

2) Kranın qolunun tələb olunan uzunluğu

Burada :

h_{oyn} – kranın dayandığı səviyyədən kran qolunun oynağına qədər olan hündürlükdür.

$$h_{oyn} = 1,5 \text{ m}$$

α - kranın qolunun horizontal müstəvisi ilə əmələ gətirdiyi bucaq olub.

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{2 \cdot (h_{il} + h_p)}{B_1 + 2S} = \frac{2 \cdot (2 + 3)}{1,2 + 2 \cdot 1,5} = 2,38$$

Burada isə :

h_n – yük mümkün uzunluğudur, hesab üçün 2 – 5 m qəbul edilir

$h_n = 3,0$ qəbul edək

B_1 - quraşdırılan elementin enidir.

S – elementin kənarından qolun oxuna qədər olan məsafədir, hesabat üçün 1,5 m qəbul olunur.

$$\text{onda } \operatorname{tg} \alpha = 2,38$$

$$\alpha = 67^\circ \quad \text{olar}$$

Beləliklə kranın qolunun tələb olunan uzunluğu

$$L_{qol}^{taz} = \frac{39,5 + 1,0 + 0,8 + 2,0 + 3,0 + 1,5}{2,38} = 19,5 \text{ m}$$

$$L_{qol}^{tzi} = 19,5 \text{ m} \quad \text{olar}$$

Qollu kranın işçi parametrlərinin təyin edilmə sxemi.

a) Sütun qəliblərinin quraşdırılması.

№	D/b elementin adları.	Vahidin çəkisi (tn)	Miqdarı	Bütün elem çəkisi (tn)
1	2	4	5	6
1	Bünövrə karkasi	1.0	164.5	164.5
2	Sütun karkasi	1.0	17.8	17.8
3	Qəlib	0,008	428	34.2
4	Armatür topu	1.0	72	7.2
5	Əhəng daşı	0.04	43800	1752
7	Örtük üçün qəlib	0.008	177	1.41
	Cəmi			1976.2

Orta yükün çəkisi $P = 4852 : 848 = 5.7$ tn

Müqayisə zamanı hər bir markadan olan kranın yüklətmə qabiliyyətindən istifadə əmsalı hesablanır.

$$K_i^{(1)} = 8.2 : 16 = 0.51$$

Burada:

P_{\max} - quraşdırılan elementin maksimum çəkisidir.

Q_{kr} – kranın yüklətmə qabiliyyətidir.

$$K_i^{(2)} = 5.7 : 16 = 0.35$$

Burada :

P_{orta} – quraşdırılacaq elementlərin orta çəkisidir.

3) Kranın yük (aşma) momenti

$$M_{kr}^{\text{II}} = R_{\text{el}} \cdot L_{\text{qarm}}$$

Burada:

P_{el} – lahiyə üzrə quraşdırılan elementin çəkisi olub (P_{el})

$$M_{kr}^{\text{II}} = 1,94 \cdot 9,8 = 18,32 \text{ tn}$$

İndi isə hesabat göstəricilərinə görə quraşdırılacaq kranın seçilməsini müqayisə edək

2.3. 12 mərtəbəli yaşayış evinin tikinti quraşdırma işləri üzrə əmək və maşın tutumlarının hesablanması

№-si	İşlərin adları	Ölçü vahidləri	İşin miqdarı	Əmək tutumu		Maşın tutumu		Maşın və mexan. adı	əsas şifr	
				norma	cəmi	norma	Cəmi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Buldozerlə tikinti aparılacaq ərazisinin hamarlanması	1000m ²	0,44	-	-	23,4	1,24	1n-4d	D-259	VNvə Q 2-1-2
2	Xəndəyin tutumu 0,75 m ³ olan ekskavatorla qazılması II qrup	100m ³	12,55	-	-	5,6	8,57	1n-5d	E-505	VNvə Q 2-1-1
3	Qruntun əl ilə qazılması II qrup	m ³	77	1,3	12,2	-	-	2n-3d	-	VNvə Q 2-1-37
4	Bünövrə altı qalınlığı δ=20 mm olan çınqıl əsasın verilməsi	100m ²	0,54	21,5	1,43	-	-	1n-4d 1n-3d		VNvə Q 19-38

5	Bünövrə altı qalınlığı $\bar{\sigma}=45$ mm olan sement-qum əsasın verilməsi	100m ²	0,54	37,6	2,49			1n-4d 1n-3d		7-15
6	Monolit beton bünövrənin düzəldilməsi					-	-		-	
7	a) taxta qəliblərinin düzəldilməsi	m ²	132	0,43	6,92	-	-	1-5d;	-	VNvə Q 4-1-27
8	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	15,625	15	28,58	-	-	2n-4;	-	VNvə Q 4-1-34
9	c) bünövrənin monolit betonlanması	m ³	324,1	0,3	11,86	-	-	2n-3d;	-	VNvə Q 4-1-39
10	d) taxta qəliblərin sökülməsi	m ²	132	0,1	1,61			1-5d;		VNvə Q 4-1-27
11	Monolit beton sütunların çıxıntılarının düzəldilməsi					-	-	1n-4;	-	
12	a) taxta qəliblərinin düzəldilməsi	m ²	75,1	0,43	3,94	-	-	5d-1;	-	VNvə Q 4-1-27
13	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	3,05	12,5	4,65	-	-	2n-4;	-	VNvə Q 4-1-34

14	c) sütun çıxıntılarının monolit betonlanması	m ³	16,085	0,3	0,59	-	-	3d-2n	-	VNvə Q 4-1-39
15	d) taxta qəliblərin sökülməsi	m ²	75,1	0,1	0,92	-	-	2n-3d	-	VNvə Q 4-1-27
16	Monolit dəmir –beton divarın düzəldilməsi			-						
17	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	180	0,43	9,44	-	-	2n-3d	-	VNvə Q 4-1-27
18	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	3,65	15	6,68			2n-3d		VNvə Q 4-1-34
19	c) divarın monolit betonlanması	m ³	24,17	0,3	0,88	-	-	1n-4d 1n-3d		VNvə Q 4-1-39
20	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	180	0,1	2,20			2n-3d		VNvə Q 4-1-27
21	Bünövrənin 2 qat şüşə ruberoidlə hidroizolyasiya olunması, həmçinin 2 qat şaquli izolyasiya olunması.	100 m ²	4,51	8,6	4,73	-	-	2n-4;	-	VNvə Q 3-2
22	Əks qrunun 20 m məsafədən buldozərlə doldurulması	1000 m ³	0,3005			22	0,81	1-5;	-	VNvə Q 2-1-17

23	yenə əllə doldurulması	m ³	77	1,6	15,02	-	-	1n-4;	-	VNvə Q 2-1-12
24	Pnevmatik üsulla qrun tun sıxlaşdırılması	100 m ²	6,94			2,6	2,20	2-3d;	-	VNvə Q 2-1-19
25	Əhəng daşından mühafizə zirzəmi divarların hörülməsi	m ²	24,12	0,9	2,65			1n-4d 1n-3d		VNvə Q 3-8
26	30 mm qalınlığında sement-qum qatından zirzəmi döşəməsinin düzəldilməsi	100 m ²	1,73	11,01	2,32	-	-	1-4;	-	VNvə Q 19-38
27	Zirzəmidə divar və tavanın əhənglə ağardılması	100 m ²	4,63	5,9	3,33	-	-	1-5;	-	VNvə Q 8-1-15
28	Monolit dəmir –beton sütunların düzəldilməsi									
29	a) taxta qəliblərin düzəldilməsi	m ²	72,8	0,63	5,59	-	-	1-2d;	-	VNvə Q 4-1-27
30	b) armatur karkasin düzəldilməsi	tn	2,345	12,5	3,57			1-3;		VNvə Q 4-1-34

31	c) sütunların monolit betonlanması	m ³	16,4	0,3	0,60	-	-	1n-4;	-	VNvə Q 4-1-39
32	d) taxta qəlibinin sökülməsi	m ²	72,8	0,2	1,78	-	-	1n-5d;	-	VNvə Q 4-1-27
33	Monolit dəmir –beton rigellərin düzəldilməsi									
34	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	121,18	0,63	9,31			1-3d;	-	VNvə Q 4-1-27
35	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	4,00	15	7,31			4-1;		VNvə Q 4-1-34
36	c) rigellərin monolit betonlanması	m ³	23,23	0,3	0,85	-	-	1-4;	-	VNvə Q 4-1-39
37	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	121,18	0,2	2,96	-	-	1-5d;	-	VNvə Q 4-1-27
38	Monolit dəmir –beton divarın düzəldilməsi									
39	a) taxta qəlibin düzəldilməsi	m ²	93,54	0,63	7,19	-	-	1n-3;	-	VNvə Q 4-1-27

49	a) taxta qəliblərin düzəldilməsi	m ²	16,17	0,43	0,85	-	-	2d-1n	-	VNvə Q 4-1-27
50	b) armatur karkasın düzəldilməsi	tn	0,26	29	0,91	-	-	2d-2n		VNvə Q 4-1-34
51	c) pilləkən elementlərinin monolit betonlanması	m ³	1,45	0,3	0,05	-	-	2d-2n		VNvə Q 4-1-39
52	d) taxta qəlibin sökülməsi	m ²	16,17	0,2	0,39	-	-	4n-1n		VNvə Q 4-1-27
53	Metal pilləkən məhəcərinin quraşdırılması.	m ²	3,75	2,5	1,14	-	-	2d-2n 1n-3d		VNvə Q 5-1-2
54	Xarici divarların kərpicdən hörülməsi, qalınlığı 40 sm	m ³	26,9	4,6	15,09	-	-	2d-2n 1n-3d	-	3-3
55	Daxili divarın kərpicdən hörülməsi, b=40 sm	m ³	10,64	4,6	5,97	-	-	2d-2n 1n-3d		3-3
56	Yenə qal. 10 sm olan arakəsmələrin kərpicdən hörülməsi	m ³	1,63	5,6	1,12	-	-	2d-2n 1n-3d		3-3
57	Divarların və arakəsmələrin düyünlərinin betonlanması	m ³	0,72	0,44	0,04	-	-	3d-1n 2d-1n		4-1-37

58	Yenə məhəclərin kərpiclə hörülməsi	m ²	5,98	3,8	2,77	-	-	3d-1n 2d-1n	-	3-3
59	Hörgülərin armaturlanması	m ²	0,21	21,68	0,56	-	-	3d-1n 2d-1n		3-17
60	Dam örtüyündə düzləndirici sement-qum δ=35mm qatın çəkilməsi	100 m ²	1,74	23	4,88	-	-	4d-1n 3d-1n		7-15
61	Yenə səs və istilik keramzit izolə δ=250 mm qatının düzəldilməsi	100 m ²	0,2785	14,8	0,50	-	-	3d-1n 4d-1n	-	7-15
62	Dam örtüyünün 2 qat primer mastika ilə izolyasiya edilməsi	100 m ²	1,74	15,9	3,37	-	-	3d-1n 4d-1n		7-15
63	2 qat sintofleks materiallardan dam örtüyünün düzəldilməsi.	100 m ²	1,74	25,2	5,35	-	-	3d-1n 4d-1n		7-2
64	Damda metal məhəccərin və nərdivanın düzəldilməsi	tn	0,2	6,8	0,17	-	-	3d-1n 4d-1n	-	5-1-2
65	Pvc və aluminium pəncərənin yerinə qoyulması	m ²	74,83	0,57	5,20	-	-	3d-1n 4d-1n		6-25
66	Plastik pəncərənin yerinə qoyulması	m ²	42,40	0,54	2,79	-	-	3d-1n 4d-1n		6-25

67	Taxta qapıların yerinə qoyulması	m ²	30,24	0,83	3,06	-	-	3d-1n 4d-1n	-	VNvə Q 10-35
68	Metal qapıların yerinə qoyulması	m ²	0,68	0,24	0,02	-	-	3d-1n 4d-1n		10-27
69	Pəncərələrinin 2 qat şüşələnməsi	m ²	77,58	0,23	2,18	-	-	3d-1n 4d-1n		8-36
70	Döşəmə altı sement-qum düzləndirici qatın çəkilməsi	m ²	42,00	0,21	1,08	-	-	3d-1n 4d-1n		19-26
71	Döşəmənin 2 qat izolyasiya olunması	10 m ²	4,20	4,6	2,36	-	-	3d-1n 4d-1n		7-15
72	20 mm sement-qum qatın çəkilməsi	m ²	4,20	11	5,63	-	-	3d-1n 4d-1n		7-15
73	Keramik tavalardan döşəmənin düzəldilməsi	m ²	42,00	0,7	3,59	-	-	3d-1n 4d-1n		19-20
74	Yemə mərmər tavalardan döşəmənin düzəldilməsi	m ²	35,33	0,78	3,36	-	-	3d-1n 4d-1n		19-20
75	Laminat döşəmə üçün səs və istilik izole qatının düzəldilməsi	100 m ²	2,50	5,7	1,74	-	-	3d-1n 4d-1n		7-15

76	Laminat döşəmə üçün taxta laqaların düzəldilməsi	100 m ²	2,50	12,8	3,90	-	-	3d-1n 4d-1n		10-27
77	Laminat döşəmə üçün 12 mm qalınlıqlı diklərin düzəldilməsi	100 m ²	2,50	11,7	3,56	-	-	3d-1n 4d-1n		10-28
78	Laminat döşəmənin düzəldilməsi	10 m ²	24,97	1,22	3,71	-	-	3d-1n 4d-1n		19-16
79	Mühən-tex kommunik xətlərinin quraşdırılması.	-	-							
80	Daxili və xarici divarların sement məhlulu ilə suvaq olunması	10 m ²	2,92	10,50	3,73	-	-	3d-1n 4d-1n		8-1-2
81	Yenə qapı və pəncərə yanlarının sement məhlulu ilə suvaq olunması	m ²	29,17	3,20	11,38	-	-	3d-1n 4d-1n		8-1-2
82	Lambir asma tavanın düzəldilməsi	m ²	19,75	2,60	6,26	-	-	3d-1n 4d-1n		10-26
83	Sanitar qovuşaqlara kafelin qoyulması	m ²	157,50	0,60	11,52	-	-	3d-1n 4d-1n		8-2
84	Səthlərinin şpaklyovka ilə hamarlanması	100 m ²	5,99	17,80	13,01	-	-	3d-1n 4d-1n		8-1-23
85	Səthlərin keyfiyyətli sulu emulsiya ilə	100 m ²	5,99	15,90	11,62	-	-	3d-1n		8-1-15

	rənglənməsi.							4d-1n		
86	Yenə səthlərin divar kağızı ilə üzlənməsi.	100 m ²	6,59	19,60	15,75	-	-	3d-1n 4d-1n		8-1-21
87	Yenə səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	100 m ²	0,16	16,20	0,31	-	-	3d-1n		8-1-26
88	Xarici divarın və pəncərə yanlarının sement məhlulu ilə suvaq olunması.	100 m ²	5,18	10,50	6,63		-	3d-1n 4d-1n		8-1-2
89	Xarici divarların fasad boyası ilə rənglənməsi	100 m ²	5,18	15,90	10,04			3d-1n 4d-1n		8-1-15
90	Metal səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	m ²	3,68	6,20	2,78			3d-1n		8-1-26
91	Nəzərdə tutulmamış sair işlərin yerinə yetirilməsi				15,60					
92	Bina ətrafı abadlıq işlərinin (asfalt beton mailliyin) düzəldilməsi .	100 m ²	1,25	18,40	2,80			3d-1n 4d-1n		7-15

2.4. Yaşayış evinin yhtiyat materiallara olan tələbatın hesablanması

№ si	İşlərin adları	Ölçü vahidləri	İşin həcmi	Ehtiyat materiallara olan tələbat				TN və Q
				Tikinti materiallarının adı	Ölçü vahidləri	Vahid üçün norma	Cəmi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Buldozerlə tikinti aparılacaq ərazisinin hamarlanması	m ²	871	-	-	-	-	-
2	Xəndəyin tutumu 0,75 m ³ olan ekskavatorla qazılması	m ³	2510	-	-	-	-	-
3	Qruntun əllə qazılması	m ³	154	-	-	-	-	-
4	Bünövrə altı qalınlığı $\delta=20$ mm olan çinqil əsasın verilməsi	m ³	108,7	Çinqil	m ³	1,095	119,0265	CHuP
5	Bünövrə altı qalınlığı $\delta=45$ mm olan sement-qum əsasın verilməsi	m ²	515	senent-qum	m ³	0,032	16,48	12-10-2
6	Monolit beton bünövrənin düzəldilməsi	m ³	648,2	taxta	m ³	0,27	175,01	
				mıx	kq	0,43	278,73	CHuP 6-12-1
				armatur	tn	0,205	31,7	
				beton	m ³	1,02	661,16	
7	Monolit beton sütunların çıxıntıların düzəldilməsi	m ³	32,17	taxta	m ³	0,27	8,8	CHuP
				mıx	kq	0,59	19,29	6-12-1
				armatur	tn	0,19	6,1	

				beton	m ³	1,02	33,3	
8	Monolit dəmir –beton divarın düzəldilməsi	m ³	48,34	taxta	m ³	0,27	13,05	CHuP
				mıx	kq	0,59	28,52	6-12-1
				armatur	tn	0,13	6,1	
				beton	m ³	1,02	49,31	
9	Bünövrənin 2 qat şüşə ruberoidlə hidroizolyasiya olunması, həmçinin 2 qat şaquli izolyasiya olunması.	m ²	902,65	şüşə ruberoid	m ²	2,51	2265,65	12-1-1
10	Əks qrunzun 20 m məsafədən buldozerlə doldurulması	m ³	601	-	-	-	-	-
11	yenə əllə doldurulması	m ³	154	-	-	-	-	-
12	Pnevmatik üsulla qrunzun sıxlaşdırılması	m ³	1387	-	-	-	-	-
13	Əhəng daşından mühafizə zirzəmi divarların hörülməsi	m ²	120	əhəng daşı	m/əd	0,026	3,12	8-9-3
				sement məhlulu	m ³	0,017	2,04	
14	30 mm qalınlığında sement-qum qatından zirzəmi döşəməsinin düzəldilməsi	m ²	346	Sement-qum	m ³	0,03	10,38	12-10-2
15	Zirzəmidə divar və tavanın əhənglə ağardılması	m ²	926	əhəng	kq	0,21	194,46	15-153-2
16	Monolit dəmir –beton sütunların düzəldilməsi	m ³	393,4	taxta	m ³	0,27	106,22	CHuP
				mıx	kq	0,59	232,11	6-12-1

				armatur	tn	0,19	74,75	
				beton	m ³	1,02	401,27	
17	Monolit dəmir –beton rigellərin düzəldilməsi	m ³	557,55	taxta	m ³	0,27	150,5385	CHuP 6-12-1
				mıx	kq	0,59	328,95	
				armatur	tn	0,19	105,93	
				beton	m ³	1,02	568,70	
18	Monolit dəmir –beton divarın düzəldilməsi	m ³	395,2	taxta	m ³	0,27	106,70	CHuP 6-12-1
				mıx	kq	0,59	233,17	
				armatur	tn	0,19	75,09	
				beton	m ³	1,02	403,10	
23	Monolit dəmir –beton örtük tavaların düzəldilməsi	m ³	591,6	taxta	m ²	0,31	183,396	CHuP 6-12-1
				armatur	tn	0,275	162,69	
				beton	m ³	1,01	597,52	
				mıx	kq	0,31	183,40	
19	Monolit dəmir –beton pilləkən maşın və meydançasının düzəldilməsi	m ³	34,74	taxta	m ²	0,31	10,77	CHuP 6-12-1
				armatur	tn	0,15	5,21	
				beton	m ³	1,01	35,09	
				mix	kq	0,31	10,77	
20	Metal pilləkən məhəcərinin quraşdırılması.	m	90	metal	kq	32	2880,00	9-1-2
21	Xarici divarların kərpicdən hörülməsi, qalınlığı 40 sm	m ³	645,53	kərpic	əd	219,0	141371,07	8-9-1
				sem.məhl	m ³	0,24	154,93	
22	Daxili divarın kərpicdən hörülməsi, δ=40 sm	m ³	255,36	kərpic	əd	219,0	55923,84	8-9-1
				sem.məhl	m ³	0,24	61,29	

	Yenə qal. 10 sm olan arakəsmələrin kərpicdən hörülməsi	m ³	39,2	kərpic	əd	219,0	8584,80	8-9-2
				sem.məhl	m ³	0,2	7,84	
24	Divarların və arakəsmələrin düyünlərinin betonlanması	m ³	17,3	beton	m ³	1,02	17,65	6-12-1
25	Yenə məhəclərin kərpiclə hörülməsi	m ³	143,4	kərpic	əd	219,0	31404,60	8-9-2
				sem.məhl	m ³	0,2	28,68	
26	Hörgülərin armaturlanması	tn	5,1	armatur	tn	1,01	5,151	9-1-2
27	Dam örtüyündə düzləndirici sement-qum δ=35mm qatın çəkilməsi	m ²	348	sem məhlulu	m ³	0,36	125,28	12-10-2
28	Yenə səs və istilik keramzit izolə δ=250 mm qatının düzəldilməsi	m ³	55,7	keramzit	m ³	1,02	56,814	11-7-1
29	Dam örtüyünün 2 qat primer mastika ilə izolyasiya edilməsi	m ²	348	primer mastika	kq	8,6	2992,8	12-1-2
30	2 qat sintofleks materiallardan dam örtüyünün düzəldilməsi.	m ²	348	sintofleks	m ²	2,52	876,96	12-1-2
31	Damda metal məhəccərin və nərdivanın düzəldilməsi	tn	0,4	metal	tn	1,02	0,408	9-1-1
32	Pvc və aluminium pəncərənin yerinə qoyulması	m ²	898	alm profil	kq	32	28736	UKN
33	Plastik pəncərənin yerinə qoyulması	m ²	508,8	plastik	tn	0,43	218,78	ukn
34	Taxta qapıların yerinə qoyulması	m ²	362,9	taxta	m ³	0,035	12,70	CHuP
				mastika	m ³	0,08	29,032	10-20-1

35	Metal qapıların yerinə qoyulması	m ²	8,15	metal	tn	1,02	8,313	9-1-2
36	Pəncərələrinin 2 qat şüşələnməsi	m ²	931	şüşə	m ²	1,44	1340,64	15-703
37	Döşəmə altı sement-qum düzləndirici qatın çəkilməsi	m ²	504	sement məhlulu	m ³	0,23	115,92	11-8-3
38	Döşəmənin 2 qat izolyasiya olunması	m ²	504	bitum	m ²	44	22176	11-8-2
39	20 mm sement-qum qatın çəkilməsi	m ²	504	sement-qum	kq	0,21	105,84	11.07.2002
40	Keramik tavalardan döşəmənin düzəldilməsi	m ²	504	keramik	m ²	1,01	509,04	11-30-1
				sem.məhl	m ³	0,022	11,09	
41	Yemə mərmər tavalardan döşəmənin düzəldilməsi	m ²	424	mərmər	m ²	1,01	428,24	11-30-1
				sem.məhl	m ³	0,0242	10,26	
42	Laminat döşəmə üçün səs və istilik izole qatının düzəldilməsi	m ²	2996	izole qatı	m ²	1,1	3295,6	12-9-6
43	Laminat döşəmə üçün taxta laqaların düzəldilməsi	m ²	2996	taxta	m ³	0,04	119,84	11-27-2
	Laminat döşəmə üçün 12 mm qalınlıqlı diklərin düzəldilməsi	m ²	2996	dik	m ²	1,01	3025,96	11-27-1
44	Laminat döşəmənin düzəldilməsi	m ²	2996	laminat	m ²	1,02	3055,92	11-28-1
45	Mühən-tex kommunikasiyalarının quraşdırılması.	-	-	-	-	-	-	-
46	Daxili və xarici divarların sement məhlulu ilə suvaq olunması	m ²	13214	sement məhlul	m ³	0,025	330,35	15-55-1

47	Yenə qapı və pəncərə yanlarının sement məhlulu ilə suvaq olunması	m ²	350	sement məhlul	m ³	0,018	6,3	15-55-1
48	Lambir asma tavanın düzəldilməsi	m ²	237	lambir	m ²	1,02	241,74	15-802
49	Sanitar qovuşaqlara kafelin qoyulması	m ²	1890	kafel	m ²	1,03	1946,7	15-54-1
				sement məhlulu	m ³	0,02	37,8	
50	Səthlərinin şpaklyovka ilə hamarlanması	m ²	7190	şpaklyovka	kq	0,51	3666,9	15-168-1
51	Səthlərin keyfiyyətli sulu emulsiya ilə rənglənməsi.	m ²	7190	emusiya	tn	0,329	2365,51	15-168-1
52	Yenə səthlərin divar kağızı ilə üzlənməsi.	m ²	7907	oboy	m ²	1,12	8855,84	15-802
				kley	kq	0,02	158,14	
53	Yenə səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	m ²	186	yağlı boya	kq	0,247	45,94	15-56
54	Xarici divarın sement məhlulu ilə suvaq olunması.	m ²	6212	sem məhlulu	m ³	0,189	1174,068	15-51-1
55	Xarici divarların fasad boyası ilə rənglənməsi	m ²	6212	fasad boyası	kq	0,475	2950,7	15-162
56	Metal səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	m ²	44,2	yağlı boya	kq	0,234	10,34	15-27
57	Nəzərdə tutulmamış sair işlərin yerinə yetirilməsi		-	-	-	-	-	-
58	Bina ətrafı abadlıq işlərinin (asfalt beton mailliyin) düzəldilməsi .	m ²	250	asvalt	tn	0,17	42,5	16-627

2.5. Yaşayış evinin işlərin davam etmə müddətinin və iştirakçılarının sayının hesablanması

No-si	İşlərinin adları	ölçü vahidi	İşin miqdarı	əmək tutumu	maşın tutumu	İşin davam etmə müddəti	növbələr sayı	maşın sayı	maşının tərkibi	maşının sayı	briqadanın tərkibi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Buldozerlə tikinti aparacaq ərazinin hamarlanması	1000m ²	0,44	-	1,24	1	1	1	1	1	1
2	II növ qrun, xəndəyin tutumun 0,75m ³ olan ekskavatorla qazılması	m ²	12,55	-	8,57	3	2	2	1	2	2
3	Növü II qurup olan qrunun əllə qazılması	100	77,00	12,21	-	2	1	-	1	2	2
4	Bünövrə altı qalınlığı $\delta=20$ mm olan çınqıl əsasın verilməsi	m ³	0,54	1,43	-	1	1	-	1	2	2
5	Bünövrə altı qalınlığı $\delta=45$ mm olan sement-qum əsasın verilməsi	m ²	0,54	2,49	-	1	1	-	1	2	2
6	Monolit beton bünövrənin, divarın və sütunların çıxıntılarının düzəldilməsi	m ³	364,36	78,26	-	10	1	-	4	2	8
7	Bünövrənin 2 qat şüşə ruberoidlə hidroizolyasiya olunması, həmçinin 2 qat şaquli izolyasiya olunması.	100m ²	4,51	4,73	-	2	1	-	2	1	2

8	Əks qrunun 20 m məsafədən buldozerlə doldurulması	m ³	0,30	-	0,81	1	1	1	1	1	1
9	Yenə, əllə doldurulması	10 m ³	77,00	15,02	-	4	1	-	1	4	4
10	Pnevmatik üsulla qrunun sıxlaşdırılması	100 m ³	6,94	-	2,20	1	1	-	1	2	2
11	Əhəng daşından mühafizə zirzəmi divarların hörülməsi	m ²	24,12	2,65	-	1	1	-	3	1	3
12	30 mm qalınlığında sement-qum qatından zirzəmi döşəməsinin düzəldilməsi	m ²	1,73	2,32		1	1		2	1	2
13	Zirzəmidə divar və tavanın əhənglə ağardılması	m ²	4,63	3,33		2	1		2	1	2
14	Monolit beton sütunların, rigerllərin, divarın, örtük tavaların və pilləkən maşın və meydançaların düzəldil-si	m ³	82,19	79,55	-	7	1	-	4	3	12
15	Metal pilləkən məhəcərinin quraşdırılması.	m	3,75	1,14		1	1		2	1	2
16	Xarici, daxili divarların və arakəsmələrin kərpicdən hörülməsi və armaturlanması	m ²	45,36	25,54	-	4	1	-	2	3	6
17	Sanitar qovşaqların və balkon məhəcərinin kərpiclə hörülməsi və boşluqların betonlanması	m ³	5,98	4,48	-	1	1	-	2	2	4

18	Dam örtüyündə düzləndirici sement-qum $\delta=35\text{mm}$ qatın çəkilməsi	m^2	1,74	4,88	-	2	1	-	2	1	2
19	Yenə səs və istilik keramzit izolə $\delta=250\text{ mm}$ qatının düzəldilməsi	m^3	0,28	0,50	-	1	1	-	2	1	2
20	Dam örtüyünün 2 qat primer mastika ilə izolyasiya edilməsi	m^2	1,74	3,37	-	2	1	-	2	1	2
21	2 qat sintofleks materiallardan dam örtüyünün düzəldilməsi.	m^2	1,74	5,35	-	3	1	-	2	1	2
22	Damda metal məhəccərin və nərdivanın düzəldilməsi	tn	0,20	0,17		1	1		2	1	2
23	Plastik, alminium pəncərənin və taxta, metal qapıların yerinə qoyulması	100 m^2	148,15	11,07	-	3	1	-	2	2	4
24	Pəncərələrinin 2 qat şüşələnməsi	m^2	77,58	2,18		1	1		2	1	2
25	Döşmə altı sement qatın çəkilməsi, izolyasiya olunması keramik, mərmər tavalardan, və laminat döşəmənin düzəldilməsi	100 m^2	79,83	28,92	-	3	1	-	2	5	10
26	Mühəndis-texnik kommunikasiya xətlərinin çəkilməsi	m^2	-	-	-	2	-	-	4	1	4
27	Daxili, xarici divarların, qapı və pəncərə yanların sement məhlul ilə suvaq olunması	100 m^2	32,08	15,12	-	2	1	-	2	4	8
28	Lambir asma tavanın düzəldilməsi	m^2	19,75	6,26		1	1		2	3	6

29	Sanitar qovşaqlara kafelin qoyulması	-	157,50	11,52	-	2	1	-	2	3	6
30	Səthlərinin şpaklyovka ilə hamarlanması	m ²	5,99	13,01	-	2	1	-	2	3	6
31	Səthlərin keyfiyyətli sulu emulsiya ilə rənglənməsi.	100 m ²	5,99	11,62	-	2	1	-	2	3	6
32	Yenə səthlərin divar kağızı ilə üzlənməsi.	m ²	6,59	15,75		2	1		2	4	8
33	Səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	100 m ²	0,16	0,31	-	1	1	-	2	1	2
34	Xarici divarın və pəncərə yanlarının sement məhlulu ilə suvaq olunması.	m ²	5,18	6,63		2	1		2	2	4
35	Xarici divarların fasad boyası ilə rənglənməsi	100m ²	5,18	10,04	-	2	1	-	2	3	6
36	Metal səthlərin yağlı boya ilə rənglənməsi	100 m ²	3,68	2,78	-	1	1	-	2	1	2
37	Nəzərdə tutulmamış sair işlərin yerinə yetirilməsi			15,60		2	1		2	4	8
38	Bina ətrafı abadlıq işlərinin görülməsi	100 m ²	1,25	2,80	-	1	-	1	2	1	2
39	Binanın təhvili	m ²	-	-	-	2	-	-	4	1	4

2.5. Şəbəkəli qrafikin cədvəl üsulu ilə hesablanması.

Özündən əvvəlki işlərin kodu	İşin kodu, i-j	İşlərin müddəti, t_{i-j}	Tez işlər		Gec işlər		Vaxt ehtiyatı		Kritik yol Tkr
			İşin tez başlaması $T^{p,H}$	İşin tez qurtarması $T^{p,o}$	İşin gec başlama vaxtı $T^{II,H}$	İşin gec qurtarma vaxtı $T^{p,o}_{i-j}$	Ümumi, R_{i-j}	Xüsusi, r_{i-j}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
-	1-2	1	0	1	0	1	0	0	kr
2-3	2-3	3	1	4	1	4	0	0	kr
2-4	2-4	1	1	2	77	78	76	2	
3-4	3-4	0	4	4	78	78	74	0	
3-5	3-5	2	4	6	4	6	0	0	kr
4-6	4-6	3	4	7	78	81	74	0	
5-6	5-6	0	6	6	81	81	75	1	
5-7	5-7	1	6	7	6	7	0	0	kr
6-8	6-8	2	7	9	81	83	74	0	
7-8	7-8	0	7	7	83	83	76	2	
7-9	7-9	1	7	8	7	8	0	0	kr
8-10	8-10	1	9	10	83	84	74	0	
9-10	9-10	0	8	8	84	84	76	2	
9-11	9-11	10	8	18	8	18	0	0	kr
10-12	10-12	1	10	11	84	85	74	7	
11-12	11-12	0	18	18	85	85	67	0	
11-13	11-13	2	18	20	18	20	0	0	kr
12-14	12-14	10	18	28	85	95	67	0	
13-14	13-14	0	20	20	95	95	75	8	

13-15	13-15	1	20	21	20	21	0	0	kr
14-16	14-16	2	28	30	95	97	67	0	
15-16	15-16	0	21	21	97	97	76	9	
15-17	15-17	4	21	25	21	25	0	0	kr
16-18	16-18	1	30	31	97	98	77	0	
17-18	17-18	0	25	25	98	98	73	6	
17-19	17-19	1	25	26	25	26	0	0	kr
18-20	18-20	4	31	35	98	102	67	0	
19-20	19-20	0	26	26	102	102	76	9	
19-21	19-21	1	26	27	26	27	0	0	kr
20-22	20-22	1	35	36	102	103	67	0	
21-22	21-22	0	27	27	103	103	66	9	
21-23	21-23	1	27	28	27	28	0	0	kr
22-24	22-24	1	36	37	103	104	67	0	
23-24	23-24	0	28	28	104	104	76	9	
23-25	23-25	2	28	30	28	30	0	0	kr
24-26	24-26	1	37	38	104	105	67	0	
25-26	25-26	0	30	30	105	105	75	8	
25-27	25-27	7	30	37	30	37	0	0	kr
26-32	26-32	2	38	40	105	107	67	67	

27-32	27-32	70	37	107	37	107	0	0	kr
27-33	27-33	1	37	38	81	82	44	0	
32-38	32-38	7	107	114	107	114	0	0	kr
33-38	33-38	10	38	48	104	114	66	66	
33-39	33-39	4	38	42	82	86	44	0	
38-44	38-44	1	114	115	114	115	0	0	kr
39-44	39-44	40	42	82	75	115	33	33	
39-45	39-45	1	42	43	86	87	44	0	
44-50	44-50	4	115	119	115	119	0	0	kr
45-50	45-50	10	43	53	109	119	66	66	
45-51	45-51	3	43	46	87	90	44	0	
50-56	50-56	1	119	120	119	120	0	0	kr
51-56	51-56	30	46	76	90	120	44	44	
51-66	51-66	1	46	47	98	99	52	0	
56-57	56-57	2	120	122	120	122	0	0	kr
56-71	56-71	3	120	123	128	131	8	0	
57-58	57-58	1	122	123	122	123	0	0	kr
57-59	57-59	2	122	124	123	125	1	0	
58-59	58-59	0	123	123	125	125	2	1	
58-60	58-60	2	123	125	123	125	0	0	kr

59-61	59-61	1	124	125	125	126	1	0	
60-61	60-61	0	125	125	126	126	1	0	
60-62	60-62	3	125	128	125	128	0	0	kr
61-63	61-63	2	125	127	126	128	1	1	
62-63	62-63	0	128	128	128	128	0	0	kr
62-64	62-64	1	128	129	130	131	2	0	
63-65	63-65	3	128	131	128	131	0	0	kr
64-65	64-65	0	129	129	131	131	2	2	
65-76	65-76	1	131	132	131	132	0	0	kr
66-71	66-71	10	47	57	121	131	74	66	
66-72	66-72	3	47	50	99	102	52	0	
71-76	71-76	1	123	124	131	132	8	8	
72-76	72-76	30	50	80	102	132	52	52	
72-77	72-77	2	50	52	113	115	63	0	
76-81	76-81	3	132	135	132	135	0	0	kr
77-81	77-81	20	52	72	115	135	63	63	
77-82	77-82	2	52	54	115	117	63	0	
81-86	81-86	2	135	137	135	137	0	0	kr
82-86	82-86	20	54	74	117	137	63	63	
82-87	82-87	1	54	55	117	118	63	0	

86-91	86-91	2	137	139	137	139	0	0	kr
87-91	87-91	10	55	65	129	139	74	74	
87-92	87-92	2	55	57	118	120	63	0	
91-96	91-96	1	139	140	139	140	0	0	kr
92-96	92-96	20	57	77	120	140	63	63	
92-97	92-97	2	57	59	120	122	63	0	
96-101	96-101	2	140	142	140	142	0	0	kr
97-101	97-101	20	59	69	122	142	73	73	
97-102	97-102	2	59	61	122	124	63	0	
101-106	101-106	2	142	144	142	144	0	0	kr
102-106	102-106	20	61	81	124	144	63	63	
102-107	102-107	2	61	63	124	126	63	0	
106-111	106-111	2	144	146	144	146	0	0	kr
107-111	107-111	20	63	83	126	146	63	63	
107-112	107-112	1	63	64	126	127	63	0	
111-116	111-116	2	146	148	146	148	0	0	kr
112-116	112-116	10	64	74	138	148	74	74	
112-117	112-117	2	64	66	127	129	63	0	
116-121	116-121	1	148	149	148	149	0	0	kr
117-121	117-121	2	66	68	147	149	81	81	

117-122	117-122	2	66	68	129	131	63	0	
121-126	121-126	2	149	151	149	151	0	0	kr
122-126	122-126	20	68	88	131	151	63	63	
122-130	122-130	10	68	78	141	151	73	0	
126-132	126-132	2	151	153	151	153	0	0	kr
130-132	130-132	2	78	80	151	153	73	73	
130-133	130-133	2	78	80	152	154	74	0	
132-134	132-134	1	153	154	153	154	0	0	kr
133-134	133-134	0	80	80	154	154	74	74	
133-135	133-135	1	80	81	154	155	74	0	
134-136	134-136	2	154	156	154	156	0	0	kr
135-136	135-136	0	81	81	156	156	75	75	
135-137	135-137	2	81	83	155	157	74	0	
136-138	136-138	1	156	157	156	157	0	0	kr
137-138	137-138	0	83	83	157	157	74	74	
138-139	138-139	2	157	159	157	159	0	0	kr

Fəsil 3. Obyekt tikintisinin smeta dəyərini və texniki iqtisadi göstəricilərinin təyini

3.1. Obyekt və yekun smeta dəyərini təyini.

Obyekt tikintisinin smeta dəyərini müxtəlif təyinatlı binaların 1m^3 həcmi üçün tikinti-quraşdırma işlərinin dəyərini iriləşdirilmiş göstəriciləri əsasında hesablayaq:

Binanın sahəsi:

$$S_{\text{üm}} = 26.4 \times 14.6 \times 12 = 4625.3 \text{ m}^2$$

Binanın həcmi:

$$V = 26.4 \times 14.6 \times 42.6 = 16418.9 \text{ m}^3$$

Çoxmərtəbəli mərtəbəli yaşayış evinin smeta dəyərini üstəlik xərclərdə nəzərə almaqla iriləşdirilmiş dəyər göstəricilərinə görə hesablayaq:

$$C = S \cdot K_0 = 4625.3 \times 543.3 = 2513.2 \text{ min. man.}$$

$$C = \mathbf{2513.2} \text{ min. man.}$$

Daxili santexnik bə elektrik işlərinin dəyərini iriləşdirilmiş göstəricilərlə (üstəlik xərc bəplan yığımları nəzərə alınmaqla) 13-cü əlavəyə əsasən hesablayaq:

Sıra №-si	<i>İşlərin adları</i>	Binanın həcmi (m^3)	Vahid dəyəri (man.)	Ümumi dəyər (man.)
1	Daxili su kəməri	16418.9	0,08	1361.9
2	Daxili kanalizasiya	16418.9	0,041	680.9

3	Daxili elektrik təchizatı	16418.9	0,16	2723.8
4	Bentilyasiya	16418.9	0,24	4085.6
	Cəmi			8852.2
	Üstəlik xərc 22,6%			1947.5
	cəmi			10799.7
	Planlı yığıcı 8 %			863.9
	Yekun cəm			11663.6

Daxili santexnik və elektrik işlərinin dəyərinin iriləşdirilmiş göstəricilərlə dəyəri

$$C_{st} = 2513.2 \text{ man}$$

Ümumi tikinti-quraşdırma işlərinin dəyəri

$$C_{üm} = C + C_{st} = 2513.2 + 11.66 = 2524.86 \text{ min. man}$$

$$C_{üm} = 2524.86 \text{ min. man}$$

Layihə – axtarış işləri

Layihə – axtarış işlərinin dəyəri ümumi smeta dəyərinin 2,5%-i qədər nəzərdə tutulur. Bu halda

$$C_{l.ax} = C_{\text{üm}} \cdot 0,025 = \mathbf{2524.86} \times 0,025 = 63.12 \text{ m. man}$$

Abadlıq işləri

Abadlıq işlərinin dəyəri ümumi smeta dəyərinin 5%-i qədər nəzərdə tutulduğundan

$$C_{ab.i} = C_{\text{üm}} \cdot 0,05 = \mathbf{2524.86} \times 0,05 = 126.24 \text{ m. man}$$

Xarici kommunikasiya

Xarici kommunikasiya xərcəri ümumi smeta dəyərinin 4%-i qədər nəzərdə tutulur.

$$C_{x.k} = C_{\text{üm}} \cdot 0,04 = \mathbf{2524.86} \times 0,04 = 100.99 \text{ m. man}$$

Mübəqqəti bina və qurğular

Mübəqqəti bina bə qurğulara olan xərc isə ümumi smeta dəyərinin 1% həcmində nəzərdə tutulur.

$$C_{mb} = C_{\text{üm}} \cdot 0,01 = \mathbf{2524.86} \times 0,01 = 25.24 \text{ m. man}$$

Nəzərə alınmayan işlər

Nəzərə alınmayan işlər üçün xərc isə ümumi smeta dəyərinin 5% həcmində nəzərə alınır.

$$C_{ntx} = C_{\text{üm}} \cdot 0,05 = \mathbf{2524.86} \times 0,05 = 126.24 \text{ m. man}$$

Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alsaq onda yekun smeta dəyəri aşağıdakı kimi olar.

Sıra №-si	<i>İşlərin və xərclərin cəmi</i>	Dəyəri (min man.)
1	Obyekt tikintisi	2513.2
2	Daxili santexnika və elektrik işləri	11.66
3	Layihə axtarış işləri	63.12
4	Abadlıq işləri	126.24
5	Xarici kommunikasiya xərcləri	100.99
6	Müvəqqəti bina və qurğular	25.24
7	Nəzərə alınmayan işlər üçün xərc	126.24
	Yekun	2966.69

İşlərin ümumi smeta dəyəri

$$C_{\text{üm}} = 2966.69 \text{ m. man}$$

Yekun smeta dəyərinin hesablanması

Tikinti kompleksinə daxil olan obyektlərin smetası ilə bərabər digər xərclərin dəyəri də nəzərə alınmaqla yekun smeta tərtib olunur.

Yekun smetanın tərtibinə aşağıdakı 12 bölmə daxildir:

I bölmə – tikinti ərazisinin hazırlanması

II bölmə – əsas tikinti obyektləri

III bölmə – köməkçi bə xidməti obyektlər

IV bölmə – enerji təsərrüfatı obyektləri

V bölmə – nəqliyyat təsərrüfatı obyektləri

VI bölmə – xarici xətlər və su təchizatı

VII bölmə – abadlaşdırma və yaşıllaşdırma

VIII bölmə – müvəqqəti bina və qurğular

IX bölmə – sair işlər və məsrəflər

X bölmə – texniki və müəllif nəzarəti

XI bölmə – kadr hazırlığı

XII bölmə – layihə və axtarış işləri

İndi isə yekun smeta dəyərini təyin etmək üçün bölmələr üzrə hesabatı baxaq.

Bölmə I – tikinti ərazisinin hazırlanması. Bu bölməyə tikinti ərazisinin təmizlənməsi, köhnə tikililərin sökülməsi, zibilin toplanması və yığılması, üfüqi hamaralama və s. daxildir.

Bu bölmə şəhər yerləri üçün 2-3% II və III bölmələrin cəmindən hesablanır.

$$S = (2966.69 + 68.63) \times 0,02 = 60.7 \text{ m. man}$$

Bölmə II – əsas tikinti obyektləri. Bu bölməyə əsas tikinti obyektləri daxildir.

$$S = 2966.69 \text{ m. man}$$

Bölmə III – köməkçi və xidməti obyektlər. Bu bölməyə müvəqqəti anbarlar, inzibati korpus, kompressornu, idarəedici qurğu və s. daxildir.

$$S = 118.2 + 43.4 + 14.2 + 32.5 + 26,4 = 234.7 \text{ m.man}$$

Bölmə IV – enerji təsərrüfatı obyektləri. Bu bölməyə yarımstansiya, elektrik xəttləri və s. aiddir.

$$S = 34,5 + 14.2 = 48.7 \text{ m. man}$$

Bölmə V – nəqliyyat təsərrüfatı obyektləri. Bu bölməyə avtomobil yolları bə s.daxildir.

$$S = 16.2 \text{ m. man}$$

Bölmə VI – xarici xətlər bə su təchizatı. Bu bölməyə xarici xətlər, kanalizasiya, su, istilik və qaz təhcizatı daxildir.

$$S = 7,2 + 9.2 + 12,4 + 14,7 = 43.5 \text{ m. man}$$

Bölmə VII – abadlaşdırma bə yaşıllaşdırma. Bu bölməyə abadlıq bə yaşıllaşdırmaya aid olan məbləq II bə III bölmələrin cəmindən 1% götürülür.

$$S = (2966.69 + 234.7) \times 0,01 = 32.01 \text{ m. man}$$

Bölmə VIII – mübəqqəti bina bə qurğular. Bu məsrəf I- VII bölmələrinin cəmindən 2% miqdarında hesablanır.

$$S = (60.7 + 2966.69 + 234.7 + 48.7 + 16.2 + 43.5 + 68.62) \times 0,02 = 68.78 \text{ m. man}$$

Bölmə IX – sair işlər bə məsrəflər. Bu bölməyə qış şəraitini nəzərə alan məbləq bə elmi tədqiqat işləri məsrəfləri daxil olmaqla əvvəlki bölmələrin cəmindən 0,5 – 1,5% miqdarında hesablanır.

$$S = (3439.1 + 68.78) \times 0,01 = 35.08 \text{ m. man}$$

Bölmə X – texniki bə müəllif nəzarəti. Bu bölmə əvvəlki bölmələrin cəmindən 0,9% hesablanır.

$$S = (3439.1 + 68.78 + 35.08) \times 0,009 = 31.88 \text{ m. man}$$

Bölmə XI – kadr hazırlığı. Bu I –IX bölmələrinin cəmindən 0.3% miqdarında hesablanır.

$$S = 3542.96 \times 0,003 = 10.62 \text{ m. man}$$

Bölmə XII – layihə və axtarış işləri. Bu da I –IX bölmələrinin cəmindən 1,5% miqdarında hesablanır.

$$S = 3542.96 \times 0,015 = 53.14 \text{ m. man}$$

Yekun smeta

Sıra №-si	<i>İşlərin və xərclərin cəmi</i>	Dəyəri (min man.)
1	<i>Tikinti ərazisinin hazırlanması.</i>	60.7
2	Obyekt tikintisi	2966.69
3	Köməkçi və xidməti obyektlər	234.7
4	Enerji təsərrüfatı obyektləri	48.7
5	Nəqliyyat təsərrüfatı obyektləri	16.2
6	Xarici xətlər və su təchizatı.	43.5
7	Abadlaşdırma və yaşıllaşdırma	32.01
8	Müvəqqəti bina və qurğular	68.78
9	Sair işlər və məsrəflər	35.08
10	Texniki və müəllif nəzarəti.	31.88
11	Kadr hazırlığı	10.62
12	Layihə və axtarış işləri	53.14
	Yekun	3602.0

3.2. Obyekt tikintisinin texniki iqtisadi göstəriciləri

1. Binanın sahəsi:

$$S = 4625.3 \text{ m}^2$$

2. Binanın həcmi

$$V = 16418.9 \text{ m}^3$$

3. Binanın ümumi smeta dəyəri: 16418.9

$$C_{\text{üm}} = 3602.0 \text{ min. man}$$

4. Binanın vahid sahəsinə düşən dəyər

$$K_1 = \frac{C_{\text{üm}}}{S} = \frac{3602000}{4625.4} = 749.9 \text{ man / m}^2$$

5. Binanın vahid həcminə düşən dəyər

$$K_2 = \frac{C_{\text{üm}}}{V} = \frac{3602000}{16418.9} = 110.1 \text{ man / m}^3$$

6. Xüsusi əmək tutumu

$$Q = 45867.6 \text{ ad / gün}$$

7. Vahid sahəyə düşən əmək tutumu

$$q_1 = \frac{Q}{S} = \frac{11614.86}{4625.4} = 2.54 \frac{\text{ad / gün}}{\text{m}^2}$$

8. Vahid həcmə düşən əmək tutumu

$$q_2 = \frac{Q}{V} = \frac{11614.8}{16418.9} = 0.72 \frac{\text{ad / gün}}{\text{m}^3}$$

9. Tikintinin davam etmə müddəti

a) layihə üzrə $T_l = 11.0 \text{ ay}$

b) normativ üzrə $T_n = 10 \text{ ay}$

10. Bir fəhlənin bir gündəki məhsuldarlığı

$$\beta = \frac{C_{\text{üm}}}{Q} = \frac{602000}{11614.8} = 518.33,6 \text{ man / ad.gün}$$

11. Tikintinin müddətinin əvvəl istifadəyə verilməsindən alınan illik iqtisadi səmərə

$$E = 0,6 \cdot H \cdot \left(1 - \frac{T_l}{T_n}\right) = 0,6 \cdot 477818,5 \cdot 0,14 = 40136,7 \text{ man}$$

NƏTİCƏ VƏ TƏKLİFLƏR

“Verilmiş çoxmərtəbəli monolit-d/beton yaşayış evinin tikintisinin təşkilati-texnoloji modelinin araşdırılması” mövzusunda dissertasiya işinin aşağıdakı nəticə və təkliflərini əldə edilmişdir.

- *kompleksin xərclər siyahısı tərtib edilmiş şəbəkəli qrafiki tərtib edilməklə əlverişli modeli seçilmişdir.*

- *cox mərtəbəli yaşayış binasının tikintisinin təşkilinin kompleks iriləşdirilmiş şəbəkəli modeli tərtib edilmiş və cədvəl üsulu ilə hesablanmışdır.*

-*Kapital qoyuluşunun və resursların tikinti mərhələləri üzrə səmərəli planlaşdırılması təşkil olunmuşdur.*

- *cox mərtəbəli yaşayış binasının kompleksinin tikintisinin işlərinin istehsalatı lahiyyəsinin bəzi məsələləri araşdırılmışdır.*

- *cox mərtəbəli yaşayış binası kompleksinin əlverişli variantının seçilməsi üçün kritik işlərin müddətinin qısaldılmasına xidmət edən resursların qeyri kritik işlərin vaxt ehtiyatları hesabına yenidən bölüşdürülməsi həyata keçirilmişdir.*

- *Tikinti istehsalatının axının tələblərini nəzərə almaqla şəbəkəli qrafikdə sərbəst fəhlə qüvəsinin vaxt ehtiyatları hesabına korektləşməsi həyata keçirilmişdir.*

- *Tikinti istehsalatının icra üsulunun və tikinti maşınlarının minimum xərclərinə görə seçilməsi həyata keçirilmişdir.*

- *kompleks, normativ müddətlə müqayisə edilərək tikinti müddətinin qısaldılması hesabına əldə olunan iqtisadi səmərə müyyən edilmişdir .*

-*Obyekt tikintisinin və kompleksin texniki –iqtisadi göstəriciləri hesablanmışdır.*

Beləliklə, tədqiqatlar nəticəsində cox mərtəbəli yaşayış binasının tikintisinin təşkilinin optimal modeli təyin olunmuş, bundan başqa tikinti prosesin optimallaşdırılması məsələlərinə ətraflı baxılaraq onların həlli üçün yeni müvafiq nəzəri təkliflər verilmişdir.

ƏDƏBİYYAT

1. Abdullayev T.P.. Tikintinin Təşkili və idare edilməsi Bakı-2005
2. Abdullayev T.P. Tikintinin baş planın layihələndirilməsi Bakı-2001 il
3. Fərzəliyev S.A. Bakalavr hazırlığı üçün “Tikintinin Təşkili və İdarə Edilməsi” fəmindən məsələlər və onların həllinə metodik göstəriş. Bakı-2004
4. Abdullayev T.P. Fərzəliyev S.A. Bakalavr hazırlığı üçün “Tikintinin Təşkili və İdarə edilməsi” fəmindən kurs işinin işlənməsinə metodik göstəriş. Bakı-2008
5. Дикман Л.Г. Организация и планирование строительного производства. Москва – 1988.
6. Галкин Н.Г. Организация и планирование строительного производства. Москва – 1985.
7. Шрейбер А.К. Организация и планирование строительного производства. Москва – 1987.
8. Справочник. Техника безопасности и производственная санитария в строительстве. Москва – 1974.
9. СНиП 3.01.01.-85. Организация строительного производства.
10. СНиП 1.04.03.-85. Нормы продолжительности строительства и задела в строительстве предприятий, зданий и сооружений.
11. СНиП III-4-110. Техника безопасности в строительстве.
12. СНиП II-2-86. Противопожарные нормы проектирования зданий и сооружений.
13. СН 81-60. Инструкция по проектированию электрического освещения строительных площадок.

14. СН 423-71. Инструкция по определению экономической эффективности капитальных вложений в строительстве. М., Стройиздат. 1972.
15. СН 47-74. Инструкция по разработке проектов организации строительства и проектов производства работ. М., Стройиздат. 1976.
16. СНиП III-1-76. Организация строительного производства. М., Стройиздат. 1976.
17. СН 391-68. Указания по разработке сетевых графиков и применению их в строительстве. М., Стройиздат. 1968.
18. СН 440-76. Нормы продолжительности строительства предприятий, зданий сооружений. М., Стройиздат. 1976.
19. Гаевой А.Ф., Усик С.А. Курсовое и дипломное проектирование промышленных и гражданских зданий. Ленинград. Стройиздат. 1987.
20. Галоусев А.Н. Общестроительные нормы и правила. Москва. 1984.